

SLOVENSKI JADRAN

KOPER — 23. MAJA 1958

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

LETO VII. — ŠTEV. 20

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26, tel. 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali 3,5 am. dolarja. Bančni račun 65-KB-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

Iz vsebine:

Dan mladosti
Umri je Djuro Salaj
Pismo iz Trsta pred volitvami
Zaostreni odnosi s SZ
Komentar Jugopresa
Spored prireditev za 25. maj
Perspektivni plan okraja
Gospodarski komentar
O stanovanjski skupnosti
O koprski knjižnici
Zanimivo branje na 6. strani
O novem pomorskem Koprju
Pisma uredništvu
Sport in telesna vzgoja
pred 25. majem
Kaj pravi Barba Vane
In še zanimivosti od vsepovsod
Magajnova »Humoreska«

Z novimi močmi na delo

V Kopru se je v torek sestal Okrajni komite Zveze komunistov koprškega okraja, ki je obravnaval sklepe II. okrajne konference ZK in sklenil posredovati te sklepe vsem osnovnim organizacijam z nalogo, da jih začnejo uresničevati.

Člani komiteja so poudarili predvsem potrebo po utrjevanju občinskih komitejev ter njihovem osamosvajanju za uspešno reševanje vseh političnih nalog v okviru komune, ki postaja osnovni usmerjevalec družbenega življenja pri nas. Občinski komiteji pa naj prenašajo težišče svojega dela na osnovne organizacije, ki morajo znati samostojno ocenjevati položaj ter ukrepati skladno

s programom ZKJ, sprejetim na VII. kongresu Zveze. Glede programa so poudarili, da je treba razpravo o njem razširiti tudi na sindikalne podružnice, na organizacije Socialistične zveze in na mladinske aktivne. Ob zaključku so govorili še o vlogi komunistov v kmetijskih organizacijah in ustanovah, zlasti temeljita pa je

bila razprava o potrebnih ukrepih za povečanje kmetijske proizvodnje in za razvijanje socialističnih odnosov na vasi.

Člani okrajnega komiteja so tudi izvolili 11-članski sekretariat, organizacijskega sekretarja ter komisiji za kadrovska in ideološka vprašanja ter kontrolno komisijo.

Pred občnimi zbori ZSZ

Ko je bilo v našem gospodarstvu uvedeno družbeno upravljanje, je tudi v socialnem zavarovanju vznikla potreba po uveljavljanju. Zato so se osnovala skupščine zavarovancev, ki so bile izvoljene najprej v jeseni 1952, drugič pomladi 1956, tretje pa bodo izvoljene v prvi polovici prihodnjega meseca.

Letos bo volilo skupščino zavarovancev koprškega okraja 95 delegatov in sicer: 17 iz koprške, 8 iz izolske, 15 iz piranske, 3 iz hrpelske, 5 iz divaške, 12 iz sežanske, 13 iz postojnske, 7 iz pivške in 15 iz ilirsko-bistriške občine. Okrajni Zavod za socialno zavarovanje je v sodelovanju z okrajnim Sindikalnim svetom že obvestil sindikalne podružnice koprškega okraja o načinu letošnjih volitev, ki morajo zavarovancem osvetliti prizadevanje samoupravnih organov in uprave socialnega zavarovanja za zaščito zakonitih pravic zavarovancev. Poslovno poročilo okrajnega Zavoda za socialno zavarovanje za leto 1957 (prejelo so ga vse večje gospodarske organizacije ter politični in upravni forumi), bo omogočilo vsem, ki bodo na se-

stankih delovnih kolektivov razpravljali o obsežni problematiki socialnega zavarovanja, kritično oceniti delo socialnega zavarovanja in zdravstvene službe. To pa v težnji po tesnejšem sodelovanju (Nadaljevanje na 2. strani)

Ta teden je v Portorožu politični seminar za drugi del članov občinskih komitejev ZK. Na sliki je grupa članov občinskih komitejev ZK Pivke in Divače v odmoru med diskusijo po III. in VIII. poglavju Programa ZKJ minuli ponedeljek popoldne

V NEDELJO SLOVESEN ZAKLJUČEK OKRAJNEGA FESTIVALA V KOPRU

DAN MLADOSTI

V sprevedu bo korakalo več tisoč športnikov — Množični nastopi telovadcev in vrhunske vrste — Jadrane in številne druge športne prireditve — Dostojna proslavitev Dneva mladosti in rojstnega dneva tovariša Tita

Ze nekaj mesecev se vrstijo druga za drugo prireditve Prvega okrajnega festivala telesne kulture. Mirno lahko trdimo, da je udeležba na tekmovanjih presegla pričakovanja, saj se ne vključuje samo mladina, ampak tudi starejši ljudje, ki tekmujejo v okviru sindikalnih športnih tekmovanj. Zaradi požrtvovalnega dela športnih organizatorjev in plodnega sodelovanja TVD Partizan, okrajnih športnih organizacij in tudi zaradi vsestranske aktivnosti družbenih organizacij je uspelo vključiti v telesno vzgojo tudi vrsto ljudi, ki se niso še nikoli bavili s športom, mladilno pa zainteresirati za vrsto športnih panog.

Krona vseh prireditev pa bo nedeljski festivalni dan v Kopru ob rojstnem dnevu predsednika Tita. Ze zgodaj zjutraj se bodo začele prireditve, ki bodo trajale do pozne noči. Tako bodo v koprskem zalivu nastopili jadranci in veslači, ob 14. uri pa bodo obšli koprške ulice vsi udeleženci festivala. V slavnostnem sprevedu bomo videli najaktivnejše delavce in organizatorje s področja telesne vzgoje in aktivne športnike, ki bodo prikazali vse vrste športa, ki ga goje v koprskem okraju. Brez dvoma bodo Koprčani pristržno pozdravili to manifestacijo mladosti, zdravja in veselja.

Glavna prireditev bo ob 15. uri na koprskem stadionu. Tu bodo nastopili s pestrim programom člani TVD Partizan. Športnih društev, šolske mladine, predvojaške vzgoje, gasilcev, ljudske tehnike, tabornikov in pripadniki športnih aktivov delovnih kolektivov. Gledalce bi onozorili zlasti na nastop vrhunskih telovadcev in na finalne tekme v nekaterih lahkoatletskih disciplinah ter na izbrane vaje gasilcev in drugih. Nastop na stadionu ne bo samo manifestacija množičnosti, ampak tudi prikaz kvalitete. Vsega skupaj se bo zvrstilo na festivalnem nastopu okrog 3 tisoč fizikulturikov in fizikulturic.

Francija na usodnem razpotju

V povojnih letih je Francija doživela mnogo razburljivih trenutkov, 90 odstotkov teh trenutkov je bilo v zvezi s Severno Afriko. Sedanja kriza je kot vse kaže finale vseh zavoženih in brezuspešnih poskusov dobrega ducata francoskih povojnih vlad, da bi rešili vprašanje Severne Afrike. V Franciji je zdaj izredno stanje, v Alžiru poveljuje skupina desničarskih generalov, deželi grozi gospodarski polom. Kako se bodo rešili iz tega zamotanega klobčiča?

Predsednik vlade Pflimlin si je najprej zagotovil izglasovanje posebnih pooblastil za ureditev stanja v Franciji in Alžiru. Zanj je glasovala velika večina poslan-

cev, kar je jasan dokaz, da je skrajna desnica z generalom De Gaulleom osamljena. Pflimlin pa kljub temu nima lahkega stališča, saj so vojaški poveljniki v Alžiru na strani De Gaulle. Za sedaj ni niti poskusil tvegati, da bi proti njim odkrito nastopil, ampak se je omejil le na vljudnostne fraze, da se bo počasi vse uredilo v okviru zakonitosti. Morda je njegovo ravnanje tudi pravilno, saj bi morebitni nemi-

ri in spopadi deželo še bolj oslabili. Za sedaj je glasovanje v narodni skupščini (največje število glasov, kar jih je po vojni dobila katera koli francoska vlada) vsakakor dokaz, da je v Franciji zmagala republikanska ideja in da si francosko ljudstvo ne želi diktature. Za Pflimlina je glasovala vsa levica, sredina in zmerna desnica, za njim so sindikati in skoraj celotno javno (Nadaljevanje na 2. strani)

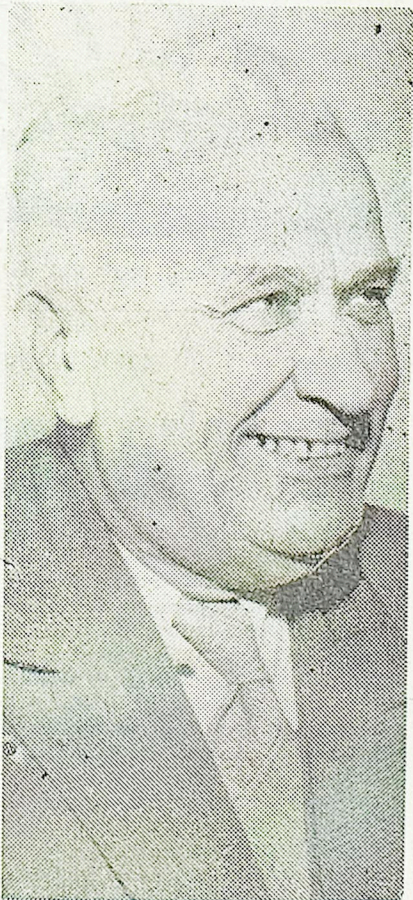
DJURO SALAJ

razvojem naše Komunistične partije in Zveze komunistov ter Zveze sindikatov Jugoslavije.

Djuro Salaj, član Izvršnega komiteja Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, član Zveznega izvršnega sveta, član predsedstva Zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije in dolgoletni predsednik Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, se je rodil 10. aprila 1889 v Valpovu kot sin revnega mizarja. Izučil se je krojaške obrti in se, navdušen za boj delavskega razreda, vključil že leta 1906 v delavsko sindikalno gibanje. Od takrat je prehodil trnovo pot, toda slavno pot revolucionarja in borca za pravice delavskega razreda. Bil je neumoren sindikalni delavec že med prvo svetovno vojno in se leta 1919 vključil v Komunistično partijo Jugoslavije. Zaradi svojega revolucionarnega dela je predsedel dve leti v ječi. Leta 1926 je bil Djuro Salaj izvoljen za člana Centralnega komiteja KPJ. V letih 1930 do 1944 je živel v Moskvi kot predstavnik komiteja KPJ pri Kominterni. Ze januarja 1945, ko se je vrnil v domovino, je bil izvoljen za predsednika Centralnega odbora enotnih sindikatov Jugoslavije in je to funkcijo opravljal do letošnjega aprila.

Za zasluge, ki si jih je pridobil v dolgoletnem revolucionarnem delu in za delo pri izgradnji socializma v naši deželi, je bil odlikovan z Redom Junaka socialističnega dela, z Redom Narodne osvoboditve, z Redom bratstva in enotnosti, z Redom zaslug za narod I. stopnje in drugimi odlikovanji ter priznanji.

Slava njegovemu spominu!

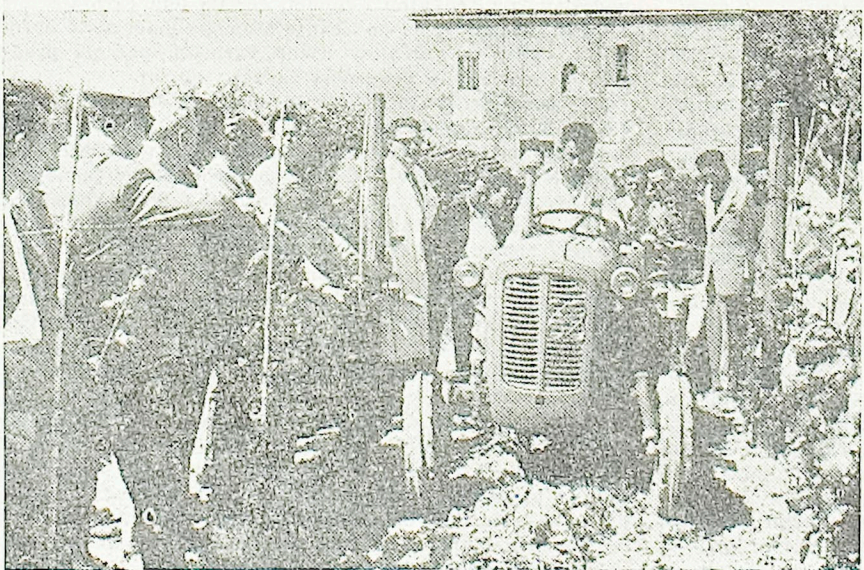
V Lovranu je v torek nenadoma umrl eden izmed najuglednejših voditeljev naše domovine, neuklonljivi bорец in graditelj revolucionarnega gibanja jugoslovanskih narodov v boju za osvoboditev delovnega ljudstva, za izgradnjo organizacij delavskega razreda in za razvoj družbene socialistične ureditve, Djuro Salaj. Njegovo življenje je bilo tesno povezano z zgodovinskim

Za boljše obdelovanje zemlje

Minulo nedeljo je bilo na Debelem rtiču, na Kmetijskem posestvu Škocjan-Ankaran, zelo živahno vrvenje. Številni traktorji lepih oblik so s 26 različnimi priključki prikazovali vsestransko uporabo teh strojev v kmetijstvu — v vseh vejah kmetijstva.

Industrija traktorjev in strojev v Beogradu je v Angliji kupila licenco za traktor Ferguson, ki se je pokazal kar najbolj uporaben tudi za naše razmere. V sodelovanju še z nekaterimi drugimi sorodnimi podjetji, med njimi s Tovarno poljedelskih strojev v Mariboru, Inštitutom za mehani-

zacijo kmetijstva v Ljubljani, in pa okrajno zadružno zvezo v Kopru, je ITM Beograd priredila v nedeljo poskusno predvajanje vsestranske uporabnosti teh traktorjev. Prireditve je zelo uspela, saj se je na Debelem rtiču zbralo dokaj kmetijskih tehnikov iz naših zadrug pa tudi iz Hrvatske Istre. Tako sodelovanje med našo industrijo kmetijskih strojev in pa neposrednimi kmetijskimi proizvajalci se je pokazalo za zelo koristno. Številni kmetijski tehniki so se tako seznanili s kupom novih prijemov kmetijske mehanizacije, kar bodo znali s pridom uporabiti na svojem delovnem mestu.

Med predvajanjem sposobnosti traktorja »Fergusona« minulo nedeljo dopoldne na Debelem rtiču pri Kopru v vinogradu kmetijskega posestva Škocjan-Ankaran

Spremljamo DO SVETU

Sestanek varšavskega pakta v Moskvi

V Moskvi so se v začetku tedna sestali voditelji tako imenovanega Sveta za vzajemno gospodarsko pomoč. Razgovorov so se udeležili predsednik sovjetske vlade Hruščov ter vodilni partijski in državni voditelji Albanije, Bolgarije, CSR, Madžarske, Poljske, Romunije, Vzhodne Nemčije, Kitajske, Severnega Vietnama, Severne Koreje in Mongolije. Glavni sklep sestanka je bil, da

Pred občnimi zbori ZSZ

(Nadaljevanje s 1. strani)

nju med Zavodom in zavarovanci.

Konec aprila je bilo v koprskem okraju že več kot 30 tisoč zavarovancev, kar je v skladu z naraščanjem industrije in naraščanjem števila zaposlenih. Se pravi: če je v Jugoslaviji trenutno približno dva milijona 822 tisoč zavarovancev, jih je v koprskem okraju več kot 1% in sodi koprski Zavod med največje zavode te vrste v državi. Skupna vsota izdatkov našega okrajnega Zavoda za socialno zavarovanje za zdravstveno zavarovanje je lani dosegla 671 milijonov dinarjev, to je skoraj 1,07% v odnosu s tozadevnimi izdatki drugih podobnih zavodov.

Je pa vrsta problemov, ki jih bo morala reševati bodoča skupščina okrajnega Zavoda za socialno zavarovanje. Sedanja skupščina se bo poslednjič sestala jutri in bo obravnavala poročilo predsedstva, sklepala o zaključnem računu za preteklo leto in o predračunu za preventivno službo za leto 1958. Naloga bodoče skupščine pa bo med drugim vplivati na izboljšanje zdravstvene službe, pri tem pa paziti, da bodo imeli zavarovanci od sredstev, ki jih izdajajo za zdravstveno službo tudi dejanske koristi. Pred očmi moramo imeti besede tovariša Tita, ki je na prvem zasedanju zvezne ljudske skupščine IV. sklica med drugim dejal: »Na tem torišču in na torišču zdravstvene zaštite bomo morali sprejeti vse, kar nam dopuščajo naše materialne možnosti, kajti v zvezi pomembnim uspehom na tem področju in velikim materialnim sredstvom, ki smo jih dajali doslej, ta služba še ni dovolj razvita.« B. B.

Spored prireditev za 25. maj v Kopru

- Ob 8. uri: Veslaška regata v koprskem zalivu
- Ob 10. uri: Jadralna regata mladosti (prvi start) v koprskem zalivu
- Ob 11. uri: Jadralna regata (drugi start)
- Ob 14. uri: Slavnostni sprevod po koprskih ulicah in cestah in sicer: po cesti JLA, po Belvederu, Verdijeve ulici čez Trg republike, po Cankarjevi cesti in Istarskem nabrežju na stadion.
- Ob 15. uri: Glavni festivalski nastop na koprskem stadionu
 1. dviganje zastave
 2. proste vaje za moško in žensko deco
 3. vaje s puško — predvojaška vgoja
 4. nastop tabornikov
 5. proste vaje pionirjev in pionirk
 6. nastop delovnih kolektivov
 7. ritmične vaje srednješolcev
 8. točka gasilcev
 9. okrajne finalne tekme v atletiki
 10. prikaz dejavnosti Ljudske tehnike
 11. proste vaje članov in mladincev
 12. proste vaje članic in mladink
 13. nastop vrhunskih telovadcev in telovadk Slovenije
 14. defile udeležencev nastopa in spuščanje zastave.

Sodelujejo:

TVD Partizan, Sportna društva, Osnovna šola Koper, srednješolska mladina, pripadniki predvojaške vgoje, taborniki, gasilci, člani Ljudske tehnike, delovni kolektivi — vsi iz okraja Koper.

bodo 24. maja sklicali konferenco varšavske pogodbe na ravni zunanjih in obrambnih ministrov.

Ta teden korak naprej glede razgovorov na najvišji ravni?

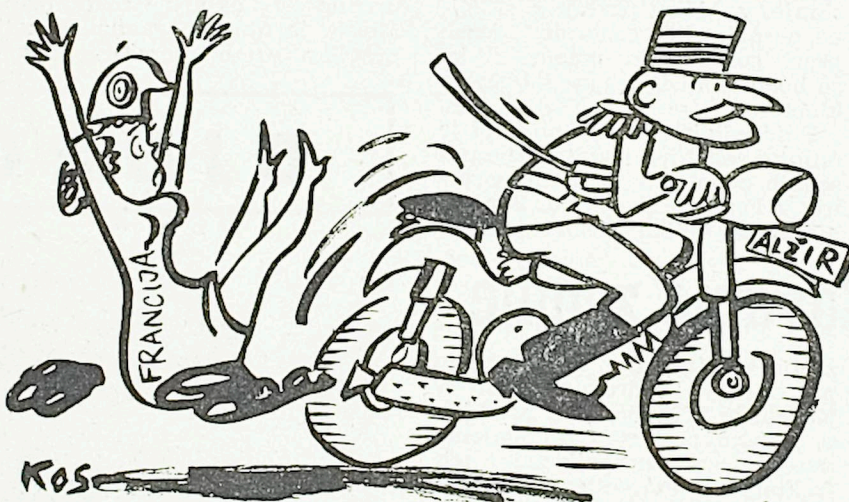
Politični opazovalci menijo, da bodo zahodne velesile do konca tega tedna odgovorile na sovjetsko spomenico glede priprave konference na najvišji ravni in glede vprašanj, ki jih bodo vključili na dnevni red. Mnogi znaki — zlasti pa izjave nekaterih vodilnih zahodnih državnikov — kažejo, da zahodni odgovor ne bo povsem odklonilen. V tem primeru bi se utegnili prihodnji teden nadaljevati pripravljani razgovori v Moskvi.

Francija na usodnem razpotju

(Nadaljevanje s 1. strani)

mnenje. Vprašanje pa je seveda, če bo Pflimlinu uspelo Francijo na usodnem razpotju pravilno usmeriti.

Odgovor na to vprašanje je za zdaj nemogoč. Predsednik francoske vlade je v svojem programu sicer napovedal možnosti za razgovor s predstavniki Osvobodilnega gibanja, toda zdaj je o teh glasovih bolj malo slišati. Po informacijah iz Pariza naj bi celo sklenili poslati nove pošiljke orožja in sestavili nove načrte proti »upornikom«. Torej, ne gre samo za zadušitev diktatorskih teženj skrajne desnice, ampak tudi za zmerno politiko Francije v Alžiru, ki lahko edina zagotovi, da se taki in podobni dogodki ne bodo več ponavljali. Ali ni sedanjí fašistični udar v Alžiru najbolj zgovorno opozorilo vladi, da stopi na novo pot, prekine krvavo borbo in da pobudo vsaj za delni sporazum z alžirskim osvobodilnim gibanjem? Ako ne bo to uspelo Pflimlinu, je stvar francoskega ljudstva, da si izbere tako vlado, ki bo tej nalogi kos.

— »Prav mi bodi, kaj papustim generale na krmilo!«

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR JUGOPRESA

Atomske resnice proti atomski politiki

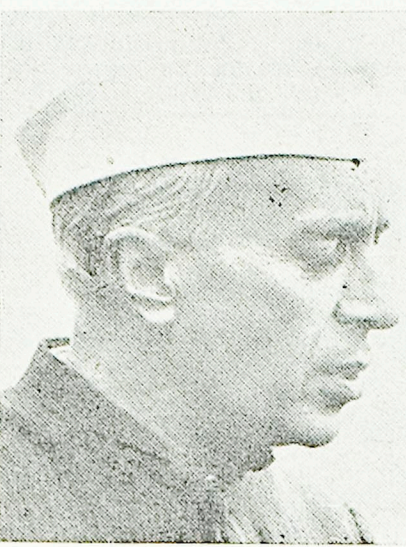
V poslednjem času se vedno bolj večja prepada med težnjami resnih ter objektivnih znanstvenikov in uradnimi političnimi stališči velikih sil čim steče beseda o atomski oborožitvi. Medtem ko so tako znanstveniki Sovjetske zveze kot ZDA in drugih velikih sil soglasni, da je potrebno brez prestanka vsakogar opozoriti na nevarnosti, ki so posledica uporabljanja atomskega orožja, so državni velikihi sil enotnega mišljenja le, ko gre za zanikanje realnosti opozoril znanstvenikov. Zato skoraj vsak dan slišimo o odporu znanstvenikov do uradne atomske politike velikih sil.

Pretežni del državnikov in politikov velesil in številnih industrijsko razvitih dežel težko odstopa od mišljenja, da bi opuščanje posedovanja atomskega orožja rodilo razne prednosti in nacionalno varnost. To so ugotovili pretekli mesec tudi člani Združenja ameriških znanstvenikov na svoji konferenci in tako javno povedali stališče približno 2 tisoč ameriških znanstvenikov in inženirjev. To Združenje je opozorilo, »da bo toliko težje najti izhod iz slepe ulice atomske oborožitve, kolikor večje bo število dežel, ki imajo atomsko orožje. Zato ti člani menijo, da se težnja po ohranitvi atomskega ravnotežja za vsako ceno praktično pretvarja v »nesigurno ravnotežje strahu«. Najbolje bi torej bilo, da bi se krog atomskih sil ožil, ne večal, ker bi tako lahko dosegli tudi razoroževanje.

Nekateri državniki in vojaške avtoritete pa trdovratno trdijo, da je edina pot, ki vodi k miru v stalnem povečanju atomskih sil, to je v hitrejši in obsežnejši proizvodnji termonuklearnega orožja. Nek znanstveniki

Naši odnosi s SZ

V zadnjih dneh so se v tisku Sovjetske zveze in vzhodnoevropskih držav znova pojavili članki, ki prikazujejo razvoj našega socialističnega gibanja v spačeni luči. Najbolj značilna sta bila s tem v zvezi članka v mo-

Predsednik Nehru

skovski Pravdi in kitajskem partijskem glasilu Zen Min Zi Bao, medtem ko so nekateri časopisi v tujini objavili vest o ultimativnem pismu CK KP SZ Jugoslaviji, »naj se vrne v socialistični tabor, sicer bo sama nosila vse posledice«.

Beograjska Borba je na članka v Pravdi in Zen Min Zi Bau odgovorila z dokazi in dejstvi, hkrati pa je tudi oba članka objavila, da bi lahko naši ljudje sami presodili, za kaj gre. Zanimivo je pri tem pripomniti, da se take prakse v vzhodnoevropskih državah ne poslužujejo, kolikor pa že objavljajo izveščke, jih tako prekrejijo, da dobijo povsem drug smisel. V svojih odgovorih Borba predvsem poudarja, da so povsem nesmiselne trditve, da Jugoslavija ni zvesta načelom in-

ternacionalizma in socializma. Borba navaja vrsto primerov, ko so se naše delegacije borile v okviru OZN za enakopravno sodelovanje med narodi in aktivno sožitje ter podpre vsa napredna gibanja v svetu. Borba tudi zavrača kot povsem nesmiselne trditve Pravde, da se Jugoslavija prodaja Ameriki, saj gojitev trgovinskih stikov in dobrih odnosov še ne pomeni prodajati dežele. Sovjetska zveza — pripominja Borba — meni, da ima le ona pravico vzdrževati stike z Zahodom in določati, kdo lahko trguje in kdo ne. To pa je seveda povsem nasprotno izvajanju leni-

Pred volitvami v Italiji

Kakor je znano, bodo v nedeljo v Italiji parlamentarne volitve. Volilna propaganda je dosegla svoj višek preteklo nedeljo, ko je bilo 70 tisoč volilnih zborovanj. Govorniki so poudarjali vsak svoj program, največ pa je bilo govora o dogodkih v Franciji. Predstavniki posameznih strank so namreč vsak po svoje priporočali, kaj bi bilo potrebno napraviti, da do česa podobnega ne bi prišlo tudi v Italiji.

V zvezi z volilno kampanjo naj omenimo tudi vsega obsojanja vreden dogodek v Trstu, ko je vladni komisar prepovedal uporabo slovenskega jezika na napovedanem zborovanju na trgu Unità. Napredno tržaško slovensko in italijansko prebivalstvo je ta sklep sprejelo z ogorčenjem.

V TEH DNEVIH PREDVOLILNE PSIHOZE

PISMO IZ TRSTA

V nedeljo in ponedeljek bodo v Italiji volitve. Italijanski volilni upravičenci bodo izvolili svoje predstavnike v poslansko zbornico in v senat. Pri teh volitvah bodo sodelovali po dolgih letih tudi volilci tržaškega področja, vendar samo pri volitvah v poslansko zbornico, ker ni bil pravočasno sprejet zakon o izvolitvi senatorjev, ki bi jih volili na Tržaškem. Tržaško področje ima pravico izvoliti štiri predstavnike v poslansko zbornico, v senat pa tri. Glede na število volilnih upravičencev bo potrebno 32 do 33 tisoč glasov za neposredno izvolitev poslancev. Na podlagi izidov dosedanjih upravnih volitev predvidevajo, da bodo dobili neposredno po enega poslanca komunisti in demokristjani, za druga dva pa je težko predvideti, na kateri listi bosta izvoljena.

Na Tržaškem bo na teh volitvah nastopilo 11 list, med katerimi so komunisti, demokristjani, socialisti, socialni demokrati, fašisti, radikalni in republikanci, dve listi independentistov in dve listi monarhistov. Samostojno ne nastopa nobena slovenska lista, pač pa imata slovenskega kandidata komunistična in socialistična lista.

Zanimanje prebivalstva za volilno propagando je bilo do zadnjega tedna precej hladno. Marsikateri govornik je govoril le peščici ljudi, samo večji »kalibri« so privabili nekaj več poslušalcev. Pretekli teden pa se je predvolilno ozračje precej in ne nadomoma elektriziralo in volilna kampanja se je od dneva do dneva vedno bolj stopnjevala. Zgodilo se je

nističnih načel o enakopravnosti držav in o koeksistenci med državami z različno družbeno ureditvijo. Borba v odgovorih kitajskim, sovjetskim in drugim napadom poudarja, da napadi na jugoslovanski »revizionizem« močno škodujejo stvari socializma v svetu, saj blatijo državo, ki stoji v prvi vrsti boja za mir in za dobre odnose v svetu, kakor tudi za utrditev socialističnega tabora.

Napadi na Jugoslavijo in na VII. kongres z Vzhoda so vzbudili negodovanje tudi pri številnih naprednih svetovnih politikih. Zlasti močan odmev so imele besede indijskega predsednika Nehruja v Kongresni stranki. Nehru je med drugim poudaril, da mora biti socializem v Indiji prilagojen indijskim pogojem in mentaliteti in omenil tudi besede Bulganina med svojim obiskom v Moskvi, »da so pota v socializem različni«. Nehru je obsodil stališče indijske komunistične partije, ki je najprej poslala pozdravno brzojavko VII. kongresu ZKJ, nato pa, ko je zvedela, da se Sovjetska zveza ne strinja s programom ZKJ, poslala drugo brzojavko — kopijo sovjetskega mnenja. Indijski ministrski predsednik je ob koncu znova naglasil, da je »prestopček« Jugoslavije v tem, ker hoče iti po svoji poti v socializem. To pa je po njegovem mnenju povsem pravilno, kajti za svojo pot v socializem se je odločila tudi Indija.

namreč nekaj, kar je globoko presunilo in vznemirilo vse tržaške demokrate, zlasti pa Slovence. Vladni generalni komisar dr. Palamara je namreč v petek, 16. maja, prepovedal zborovanje KPI na Trgu Unità, ki bi moralo biti v soboto zvečer, in na katerem bi razen govornika Pajette na kratko spregovorila v slovenski slovenska kandidatka na listi KP Marija Bernetič. Že nekaj dni prej je predstavnik demokristjanov na seji odbora za predvolilno premirje protestiral in zagrozil z neredi, če bi na Trgu Unità spregovorili v slovenskem jeziku. Vladni generalni komisar je nato zahteval od vodstva KP, naj črta s sporeda nagovor v slovenski, naslednji dan pa je kratkoma prepovedal zborovanje in izdal ostre ukaze policijskim silam.

Nezaslišani in samovoljni ukrep vladnega komisarja je izzval val ogorčenja in protestov demokrističnih strank in slovenskih organizacij. Ta izzivalni ukrep generalnega vladnega komisarja je v petek zvečer v svojem predvolilnem govoru na Trgu Unità ostro obsodil tudi vodja italijanske socialistične stranke Nenni, ki je poudaril, da se italijanstvo Trsta brani le s spoštovanjem italijanske ustave in nacionalnih pravic Slovencev. Nenni je tudi pripomnil, da velja vse priznanje jugoslovanske zunanji politiki in njeni aktivni nevtiralnosti, ki bi morala biti za vzgled drugim.

Vladni generalni komisar se pri svojem odloku o prepovedi zborovanja sklicuje na predpise za zaščito javne varnosti in pravi, da je bil Trg Unità »za veliko večino prebivalstva povzdignjen v simbol italijanstva Trsta, tako da napoved govora v slovenskem jeziku ni sprožila samo zelo živahne reakcije, temveč je tudi v širokih slojih prebivalstva povzročila jasen namen, z vsakim sredstvom preprečiti tako manifestacijo«.

S to svojo prepovedjo vladni generalni komisar ni samo kršil osnovnih načel ustave, človeških pravic in določb Londonskega sporazuma ter demokristične pravice državljanov, ampak je dal potuho sovinitom in fašistom. Zaradi tega so zaskrbljeni in ogorčeni ne samo Slovenci, pač pa tudi italijanski demokrati, skratka vsi, ki so se borili in žrtvovali v borbi proti fašizmu.

Tržačani se sprašujejo, če ima dr. Palamara še pravico, da ostane na svojem odgovornem mestu, ko tako hitro klone pred grožnjami prenapetih sovinitov. Mar ni bila njegova naloga, da pokliče na odgovornost tiste, ki so zagrozili, da bodo »na vsak način preprečili omenjeno zborovanje? Kaj bi pa napravil jutri, če bi fašisti zahtevali ukinitve slovenske šole, slovenskih prosvetnih društev itd.?

Taki ukrepi ne prispevajo k mirnemu sožitju Slovencev in Italijanov na Tržaškem, niti ne k utrjevanju dobrih odnosov med sosednima državama. Omogočajo le, da rasejo peruti fašistom, ki so se med sedanjim volilno kampanjo že začeli pozdravljati s fašističnim pozdravom in so po slovenskih naseljih vzklikali dučuju.

V takem vzdušju gredo Tržačani po dolgih letih spet na volišče. Prepričani pa so, da se bodo po vsej Italiji močno uveljavile demokristične sile in programi naprednih strank, ki bodo znale preprečiti ponovni porast fašizma in uveljaviti demokracijo v vsem javnem življenju.

Z. P.

PERSPEKTIVNI NAČRT GOSPODARSKEGA RAZVOJA KOPRSKEGA OKRAJA

Osnovne značilnosti gospodarstva

Razvoj gospodarstva in vlaganja investicijskih sredstev v preteklih letih, posebno pa pomoč zveznega in republiškega izvršnega sveta po priključitvi koprškega področja Jugoslaviji ter uveljavitev komunalnega sistema, vse to je ustvarilo trdno osnovo za nadaljnji napredek in hitrejši razvoj proizvodnih sil našega okraja. Preteklo razdobje je značilno po očitni spremembi strukture prebivalstva, tako po socialnem, kakor tudi po narodnostnem sestavu.

Ekonomska osnova se je v preteklih letih na vsem področju okraja okrepila. Prirodni pogoji in specifična lega okraja so pričeli dobivati svoj odraz v usmerjenosti gospodarskega razvoja po panogah. Industrijska proizvodnja je pričela hitreje naraščati in začeli smo graditi nove industrijske objekte. Zunanji izraz zaposlenih se je bistveno menjal, zlasti na obalnem področju. Zmogljivosti obstoječih tovarn pa so bile šibke in slabo izkoriščene. Storitelnost dela je zaostajala za razvojem proizvodnje.

Druge gospodarske panoge se niso razvijale v skladu z razvojem industrije. Posebno je zaostajala kmetijska proizvodnja. Večje površine zelo rodovitne zemlje so ostale neobdelane. Oprema trgovin, gostišč in obrti je bila zastarela in pomanjkljiva. Te panoge gospodarstva se tudi niso razvijale v skladu z naraščanjem splošne in osebne potrošnje. Priliv novozaposlenih in naravni ter selivni prirastek prebivalstva je zahteval stalno krepitev prometnih zvez, vendar pa prevozna podjetja tem zahtevam niso bila kos.

Zaradi podedovane zaostalosti v načinu in pogojih življenja, posebno v obalnih mestih, ter zaradi naglega spreminjanja gospodarske strukture, prihaja nezadostna izgradnja družbenega standarda vedno bolj do izraza. To se je najbolj odražalo v zaostritvi prapranja stanovanjskega prostora, tako zaradi nizkega števila stanovanj, kakor zaradi osnovnih pogojev stanovanjske higijene.

Nesorazmerja, ki so nastala med naglo povečano gospodarsko aktivnostjo in družbenim standardom ter nesorazmerja med posameznimi panogami gospodarstva zahtevajo, da začnemo hitreje in obsežneje reševati omenjene neskladnosti.

Na osnovi dosedanjega razvoja proizvodnih sil in ustvarjenih pogojev za hitrejši napredek gospodarstva ter na osnovi gospodarske strukture in prirodnih pojavov okraja, se postavljajo v tem perspektivnem obdobju predvsem naslednji ekonomsko-politični cilji ter naloge:

1. Z nenehnim vplivanjem na razvoj gospodarstva se mora zagotoviti stalen porast obsega proizvodnje in blagovnega prometa v vseh panogah gospodarstva, razen v gozdarstvu, kjer razlogi narodnega gospodarstva narokujejo, da se raven sečnje ne povečuje. Skladno z razvojem proizvodnje se bo povečal tudi celotni dohodek v vseh gospodarskih organizacijah.

V zvezi z osnovno nalogo, načrtano v družbenem planu gospodarskega razvoja Jugoslavije v letih 1957 do 1961 za zmanjšanje deficita v plačilni bilanci, je potrebno vse zmogljivosti v industriji, kot tudi v drugih gospodarskih panogah, ki imajo možnost proizvodnje za izvoz, maksimalno izkoristiti ter skrajno škoditi pri reprodukcijem materialu in surovinah iz uvoza ter iskati nadomestitev z domačim materialom.

Pri povečanju proizvodnje je treba stremeti predvsem za tem, da se bolj kot mogoče poveča proizvodnja za široko potrošnjo in proizvodnja gradbenega materiala. V gradbeništvu bomo morali poiskati in koristiti takšne gradbene materiale, ki bodo pocenili gradbene storitve.

Proizvodne zmogljivosti bo treba koristiti v dosti večji meri kot doslej in racionalno gospodariti z osnovnimi sredstvi. Zato bo potrebno načrtneje izkoriščati razne stroje v orodjarnah, pri embalaži in drugih

oddelkih podjetij in to v kooperaciji s sorodnimi podjetji. To bo pripomoglo k poslovnemu in gospodarskemu združevanju tovarn ter drugih gospodarskih organizacij.

Cim bolj dosledno bo treba v tovarnah odpravljati manufakturni način dela in ga zamenjati s sodobnim načinom delovnega procesa.

Za nadaljnji napredek okraja je nujno, da zagotovimo stabilnejši in hitrejši razvoj kmetijstva. S povečanimi vlaganji investicij v vse stroke kmetijstva in to preko zadrug, preko razširjene socialistične kooperacije, predvsem pa preko kmetijskih posestev in z uvajanjem agrotehničnih ukrepov, se bo povečala kmetijska proizvodnja, kar bo ostvarilo materialno osnovo za nadaljnje razvijanje socialističnih odnosov v kmetijstvu ter za hitrejši razvoj socialistične preobrazbe vasi. Predvideno naraščanje kmetijske proizvodnje bo znatno okrepilo tržne viške kmetijskih pridelkov, to pa bo vplivalo v izdatni meri k izboljšanju preskrbe prebivalstva in k povečanju izvoza.

Neskladnosti razvoja v trgovini, prometu in uslužnostni obrti kot posledica preteklega razdobja, je treba odpravljati in te gospodarske panoge razvijati v skladu s potrebami prebivalstva. V gostinstvu je treba na eni strani skrbeti za ceneno družbeno prehrano delovnega človeka, na drugi strani pa izboljšati in pozornost, da se bo prijetno počutil v naši deželi. Glavni namen razvoja turizma mora biti, da se čim bolj poveča neblagovni dotok deviz, za kar so v našem okraju ugodni pogoji.

2. Struktura proizvodnje in struktura stroškov proizvodnje se morata izboljšati tako, da bo narodni dohodek naraščal hitreje kot družbeni bruto proizvod. Le v tem primeru lahko predvidevamo, da bo porast narodnega dohodka za 15,5 % povprečno na leto, kar bo znatno pospešilo razvoj proizvodnih sil v okraju. Tako se bo koprski okraj povzpela od sedaj zaostalega med gospodarsko razvitejša okraja naše domovine.

Vzporedno s tem mora naraščati storitelnost dela, ki je eden osnovnih pogojev za povečanje osebne in družbenega standarda ter pogoj za stabilnost gospodarstva in cen.

Na osnovi predvidene storitelnosti dela se bo v naslednjih petih letih v družbenem sektorju gospodarstva povečalo število zaposlenih za okrog 9 tisoč ljudi. Tako se bo udeležba aktivnega prebivalstva v celotnem številu prebivalstva povečala od 46,5 % na 48 %. Novi prebivalci bodo znatno vplivali na nadaljnjo spremembo socialne strukture prebivalstva.

3. Predvideni razvoj gospodarstva in povečanja števila prebivalstva v okraju za približno 13 % bo močno vplivalo na povečanje splošne in osebne potrošnje okraja. V zvezi s tem je treba zagotoviti, da bo osebna potrošnja na področju bivšega koprškega okraja ostala na isti ravni z nekaterimi strukturnimi spremembami, na ostalem področju okraja pa, da se bo v skladu s smernicami perspektivnega plana povečala vsako leto za povprečno 4 do 5 % na prebivalca. Skladno z razvojem osebne potrošnje se da prednost mestom in industrijskim naseljem. Pri tem je posebno treba skrbeti za normalen razvoj osnovnega šolstva in za tak razvoj strokovnega šolstva, da bo zmogočno dati gospodarskim organizacijam v njihovem naglem razvoju strokovno dobro usposobljen kader mladih ljudi.

4. Tudi v perspektivnem razdobju od leta 1957 do leta 1961 bodo investicije stalno naraščale. Predvsem v pomorskem prometu, saj bo porabil 45,5 % vseh investicij v okraju in to v glavnem za nabavo ladjevja, kar

je v skladu s splošno državno težnjo po razvoju trgovske mornarice.

Naraščanje investicij pa mora biti počasnejše od naraščanja narodnega dohodka in znaten del investicijskih vlaganj je treba usmeriti na povečanje obratnih sredstev.

Struktura investicijskih vlaganj v osnovna sredstva se mora spremeniti v korist kmetijstva in tistih uslužnostnih dejavnosti, ki skrbijo za zadovoljitev potreb individualnih potrošnikov. V skladu s potrebami razvoja družbenega standarda morajo znatno hitreje naraščati negospodarske investicije, predvsem investicije v stanovanjsko izgradnjo. Da bi povečali število stanovanj, je potrebno na eni strani poceniti stanovanjsko izgradnjo, na drugi strani pa čim več sredstev gospodarskih organizacij in ustanov usmerjati v izgradnjo stanovanj.

5. Velike spremembe v strukturi in moči gospodarstva, velik porast števila zaposlenih v socialističnem sektorju gospodarstva, spremembe v strukturi kvalifikacijskega sestava zaposlenih, nadaljnji porast socialistične zavesti in strokovnega znanja kadrov v gospodarstvu in izven njega ter nadaljnje razvijanje in krepitev materialne baze, kakor tudi samega sistema družbenega upravljanja, bo najbolj značilna gonilna sila v razvoju socialističnih proizvodnih odnosov. To pa bo tudi ostvarilo trdno snovo za intenzivnejši razvoj in poglobljanje komunalne skupnosti.

P. A.

Tole, kar vidite na sliki, so zadnji ostanki nekdanjih zloglasnih zaporov, v katere so tuji oblasti metali naše ljudi. Tako bo te dni izginila poslednja sled mračne dobe na koprskem Belvederu, kjer bodo zrasla številna stanovanjska poslopja. Visoka in ponosna bodo daleč čez morje kazala nove čase in svetlo podobo spremenjenih razmer, v kateri naši ljudje svobodno in preudarno gradijo novi svet

DVA MILIJONA DINARJEV

V nedeljo so v hrpeljski občini podelili nagrade udeležencem natečaja za povečanje kmetijske proizvodnje in izboljšanje kmetovanja na sploh

V nedeljo, 18. t. m., je bilo razdeljeno med kmetovalce hrpeljske občine dva milijona 104 tisoč dinarjev nagrad iz II. nagradnega natečaja za kmetijstvo, ki ga je razpisal leta 1955 tedanji sežanski okrajni ljudski odbor. S področja sedanje hrpeljske občine se je tega nagradnega natečaja udeležilo 154 tekmovalcev, od katerih je 94 izpolnilo predpisane pogoje za pridobitev pravice do nagrade. Vrednost raznih izboljševalnih del, ki so jih kmetovalci opravili v okviru tega natečaja, je bila ocenjena na več kot 26 milijonov dinarjev. Spodbujeni po nagradnem natečaju so

kmetje zgradili več novih živinskih hlevov in svinjakov, gnojničnih jam, popravili in higienizirali gospodarska poslopja, zasadili več manjših in večjih sadovnjakov, izboljšali travniške površine, vzredili plemenske bika itd. Med prvimi nagrajenci je bilo državno posestvo v Odolini, kjer so uredili 6 hektarov novega sadovnjaka, obnovili hlev za govejo živino in povečali število živine od 20 na 46. Zato je posestvo prejelo 249.400 dinarjev nagrade. Sto tisoč dinarjev nagrade je dobila vaška skupnost Bač pri Materiji, ker je očistila 8 hektarov kamnatega in zaraščenega kraškega pašnika. Medtem ko je dobil kmet Ivan Cetin iz Kovčic 70 tisoč dinarjev nagrade kot priznanje za zgraditev hleva, svinjaka in za vzrejo plemenskega bika, so bili drugi kmetovalci nagrajani z dva do petdeset tisoč dinarji.

Nagrade so razdeljevali v vseh treh središčih hrpeljske občine: v Hrpeljah, Slivju in Podgradu. V imenu tričlanske komisije za razdelitev nagrad je predsednik občine Anton Ovčarič prikazal nagrajencem dosežene dosežke hrpeljske občine, seznanil jih je s smernicami perspektivnega gospodarskega načrta in v tej zvezi z načeli reorganizacije kmetijskih zadrug.

Za konec še to! Trije kmetje iz Tater in eden iz Artviž se niso udeležili nagradnega natečaja. So pa na svojih posestvih tako umno gospodarili, da bi lahko za svoja dela dobili nagrade. Da pa bi tudi oni dobili vsaj skromno priznanje za svoj trud, so nagrajenci s področja Slivja in bližnjega brkinskega predela odstopili od svojih nagrad 26.500 dinarjev in jih razdelili med nje. Tako so nagrajenci pokazali kako globoko pojmujejo smisel vzajemne pomoči in kako močna je njihova zavest skupnosti. To je vsekakor redek, vendar v naši družbi ne osamljen primer, pravilnega tolmačenja težnje po skupnem delu za skupno blaginjo.

J. Z.

Obvestilo

Zavod za stanovanjsko izgradnjo in nadzorno službo Koper vabi gradbene interese, podjetja in ustanove, ki razpolagajo ali bodo razpolagali z lastnimi sredstvi, da se vključijo v gradnjo 16-stanovanjskega bloka dvosobnih stanovanj v Smedeli pri Kopru. Približna cena stanovanj po odobrenem investicijskem programu z vsemi stroški in komunalnim prispevkom znaša 3.200.000 din. Stanovanja bodo vseljiva 30. IV. 1959. Interesenti si lahko ogledajo načrte v Zavodu, Gramscijevo nabrežje, kjer dobe tudi vse ostale informacije.

Boljšim časom naproti

Minulo nedeljo je bil redni letni občni zbor kmetijske zadruge v Materiji, s katerim so bili zaključeni zadrugi občni zbori na področju koprške okrajne zadrugne zveze.

Iz finančnega poročila je bilo jasno razvidno, da zadruga v preteklem letu ni dobro gospodarila in izkazuje izgubo skoraj v vseh stranskih dejavnostih. Pred kratkim zaključena revizija poslovanja je ugotovila vrsto nerednosti v računovodstvu, ki je vse premalo ugotavljalo rentabilnost oziroma nerentabilnost posameznih obratov. Upravni odbor tudi ni bil sposoben nadzorovati poslovanje upravnega osebja, niti ni imel dovolj vpogleda v dejansko stanje zadruge. Te in takšne ugotovitve pa nujno zahtevajo temeljito reorganizacijo in takojšnje odstranitev vseh pomanjkljivosti, ki so vrgle zelo slabo luč na to zadrugo. Zato bodo pripojili h kmetijski zadrugi državno kmetijsko posestvo v Odolini in kmetijsko zadrugo v Brezovici. Tako bodo že v drugi polovici poslovnega leta dani novi in boljši pogoji za razvoj in napredek zadruge. Naloga novoizvoljenega upravnega odbora bo najprej likvidirati sedanje deficitno stanje, zagotoviti sposoben upravni kader in izkušeno vodstvo, ki bo kos nalogam v okviru pospeševanja kmetijske proizvodnje in ko-

operacije s kmetijskimi proizvajalci ne glede na to, ali so vključeni v zadrugi ali ne. Zadruga bo za sedaj še obdržala mesnico in klavnico, druge obrate: kamnolom, pekarno, kovaško delavnico, trgovino, gostilno ter mizarško delavnico pa bo predala, v kolikor še ni, v druge roke. Trgovina bo vključena v novo samostojno gospositično-detajlistično trgovsko podjetje v Hrpeljah, pekarna v samostojno hrpeljsko pekarsko podjetje, drugi obrati pa se bodo pripojili z že obstoječimi obrtnimi podjetji v občini ali pa jih bodo prevzeli privatniki. Na sedanjem kmetijskem posestvu v Odolini bo zadruga organizirala pitanje in vzrejalništvo plemenske živine ter začela sistematično gojiti nov sadovnjak. Po takšni reorganizaciji bo zadruga nedvomno lahko uspešno sodelovala pri realizaciji občinskega perspektivnega plana, ki prevede zlasti v kmetijstvu pomembne spremembe v zvezi s povečanjem narodnega dohodka.

J. Z.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Ustaljenost cen industrijskega blaga

V teh vrsticah se ne bi spuščali v celotno problematiko cen, temveč bi se omejili samo na nekatera vprašanja. Predvsem bi omenili, da lahko trdimo o večji ali manjši ustaljenosti cen industrijskih proizvodov, oziroma industrijskega blaga sploh. Indeksi cen, ki jih sestavljajo naši organi, kažejo namreč le neznatno nihanje v celoti gledano, dočim v posameznih primerih beležijo indeksi celo rahel padec cen posameznih proizvodov. Dvig cen industrijskih proizvodov v zadnji polovici leta za okoli 1 % ne more bistveno vplivati na potrošnike, kolikor ne gre seveda za povišanje cen takih proizvodov, ki jih stalno potrebuje ali so mu življenjsko nujno potrebni. V takih primerih se lahko tudi en odstotek odrazi v večjem absolutnem znesku. Vendar pa takih skokov cen za posamezne vrste blaga doslej ni bilo opaziti.

Posebno vprašanje pa predstavljajo cene živil. Res je sicer, da so cene osnovnih živil, kot je moka, sladkor, maščobe in podobno, stalne in se ne spreminjajo, so se pa cene ostalih živilom v nekaterih primerih dvignile nad povprečno raven in čisto presegle kupno moč potrošnikov. Pri tem so mišljeni zlasti kmečki pridelki in proizvodi iz tega sektorja. Tako se precej porastle cene mesu vseh vrst, zelenjavi in drugemu blagu. Dajno lahko opravičimo tak dvig cen s sezono, ko navadno in vedno primanjkuje živil kmetijskega izvora. Vendar to ne more v celoti opravičiti vseh zvišanj in v višini, ki so jo dosegle nekatere cene.

Glede vzdrževanja cen industrijskega blaga in preprečevanja neupravičenih zviševanj cen takemu blagu oziroma določenim vrstam industrijskih izdel-

kov, je bila uvedena kontrola cen in predpisan postopek. Ukrep v tem smislu je imel določene ugodne posledice in številna podjetja, ki so prekršila predpis in samovoljno zviševala cene, so bila že kaznovana, proti drugim pa še teče postopek ali je bila vložena prijava. Značilnost kazni je, da so denarne in da je nanje obsojeno tako podjetje kot tudi odgovorni uslužbenec. Morda so te kazni v posameznih primerih prenizke in potrebno bi bilo še kontrolirati, da jih podjetja zopet ne bi prevrgla na potrošnika v taki ali drugačni obliki.

Ko pa govorimo o cenah živil, moramo ugotoviti, da v tem pogledu niso bili sprejeti kaki podobni ukrepi in da je težišče izboljšanja stanja v cenah živil v povečani kmetijski proizvodnji. V tem pogledu pa seveda ne moremo trditi, da smo pasivni, temveč nasprotno. Ne bi ponavljali vsega, kar je bilo v tem pogledu storjeno že doslej in kar naj bi bilo v smislu gospodarskih načrtov storjeno v bodoče. Le na ta način bi se lahko izognili negotovosti, ki čisto vlada v cenah kmetijskih pridelkov in zlasti živil tega izvora.

Seveda je to le del ukrepov, ki naj bi v bodoče vplivali na ustalitev kmetijskega trga. Potrebni bi bili in delno se tudi izvajajo tudi drugi ukrepi in zlasti ukrepi, ki naj bi zaščitili domači kmetijski trg pred prevelikimi vplivi zaradi izvoza. Kot vemo, ravno zaradi tega čisto nastajajo motnje na domačem trgu, ki so poleg tega tudi posledica prepočasnih intervencij, ko take motnje nastanejo. Predvsem bi bilo treba s pravočasnimi ukrepi zagotoviti, da se po odpravi motenj, ki so vplivale na povišanje cen, ne bi te ustaljevale na zvišanem nivoju.

Nakratko

DOMAČA PROIZVODNJA MOTORNIH VOZIL SE NAGLO VEČA. Po dograditvi novih in po rekonstrukciji nekaterih že obstoječih tovarn motornih vozil, bomo leta 1961 proizvedli 6000 tovornih avtomobilov, 6000 potniških in poltovornih avtomobilov, 30.000 motociklov, 30 trolejbusov, 3200 ton delov za motorna vozila in 7500 ton vseh vrst motorjev — agregatnih in ladijskih. Predvideno je, da bodo do leta 1961 pričeli z gradnjo nove tovarne avtomobilov »Rdeča zastava« v Kragujevcu, ki bo letno izdelala približno 30.000 avtomobilov.

TREBOVELJSKI RUDARJI SO LANI NAKOPALI 917 TISOČ TON PREMOGA. Odkopna storitelnost je narasla v povprečju od 5,46 na 5,59 tone na moža, jamska storitelnost pa od 1,68 na 1,74 tone na moža. Skupna rudniška storitev se je dvignila od 1,10 na 1,14 tone na eno izmeno.

128.553 TON SADDJA SMO LANI IZVOZILI IZ NASE DRŽAVE, od tega 29.325 ton iz Slovenije in vrednosti 942 milijonov dinarjev.

LETA 1961 BO POVPREČNA PORABA GNOJIL NA HEKTAR OBDELVALNE ZEMLJE 147 KG, medtem ko je sedaj le 44 kg. To bo možno doseči zaradi izrednega povečanja proizvodnje gnojil, saj je naša kemična industrija lani izdelala že 959 tisoč ton gnojil.

ZENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA

S SEJE OKRAJNEGA ODBORA ZVEZE ŽENSKIH DRUŠTEV

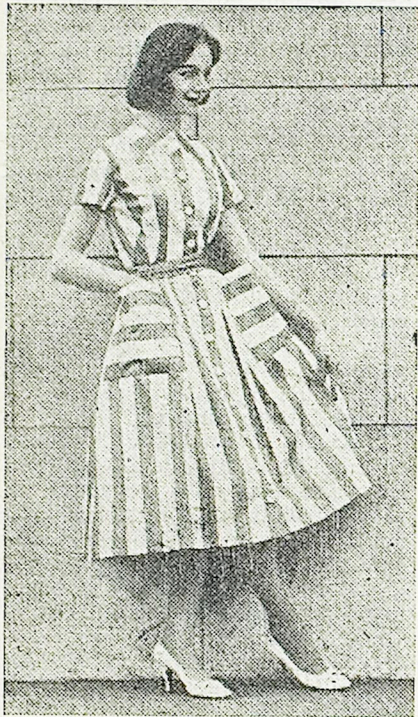
Bodoča stanovanjska skupnost bo rešila marsikak problem

Pretekli teden, 14. maja je bila v Kopru seja okrajnega odbora Zveze ženskih društev, na kateri so bile prisotne razen članice odbora tudi predsednice društev. Seje se je udeležil tudi sekretar okrajnega odbora SZDL tovariš Ivan Mausar.

Dnevni red je bil precej obsežen. Žene so razpravljale o nalogah Zveze ženskih društev ob formiranju stanovanjskih skupnosti, o pripravi na redni občni zbor ZZD, o splošni in moralni vzgoji, o propagiranju kontracepcije in o organizacijskih problemih.

Tajnica okrajnega odbora je v kratkih besedah nakazala vlogo Zveze ženskih društev pri razvijanju stanovanjskih skupnosti. Poudarila je, da morajo žene poznati problematiko, vskladiti potrebe z možnostmi, če hočejo dati konkretne in izvedljive predloge. Stanovanjska skupnost bo za žene široko in konkretno torišče dela. Družbene delavke ne morejo biti aktivne v družbenem upravljanju, če ne poznajo uredbe, zakonov in problemov svojega področja dela ter načelne probleme, kot so družbeni plani in proračuni.

Ob zaključku je omenila, da so pohvalne besede tovariša Tita na VII. kongresu KPJ o delu ZZD, to je dokaz, da je bilo delo žena koristno in plodno in naj nam te besede bodo v spodbudo za reševanje bodočih nalog in problemov.

Letos je videti veliko črtastih, vzorcev, in sicer široke črte, pri katerih moramo še posebno paziti na model. Kakor vidite na naših slikah, je najbolj primeren preprost kroj in pri tem se tudi najbolj uveljavijo črte

Tov. Ivan Mausar je v diskusiji omenil, da bo uresničitev stanovanjske skupnosti daljši proces in da so potrebe in želje prebivalcev večje kot naše sedanje možnosti. Ne kaže stvari prehitovati, še manj pa o problemih samo govoriti in nič ukrepati. Izrazil je mnenje, naj bi se v okrajnem merilu formirala začasna komisija, ki bi se ukvarjala samo z organizacijo stanovanjskih skupnosti. Ta komisija naj bi proučevala med drugim vse probleme, ki nastajajo v zvezi z organizacijo raznih uslužnostnih servisov, in jih predlagala v rešitev merodajnim forumom okrajnega oziroma občinskih ljudskih odborov.

Nazadnje je še podčrtal, da moramo biti pri gradnji stanovanjskih skupnosti že v začetku dokaj natančni in široki, da se moramo predvsem naslanjati na delavske svete in zbere proizvajalcev, ki naj nudijo pri organizaciji stanovanjskih skupnosti ne le materialno podporo, temveč morajo odigrati še važnejšo vlogo.

V diskusiji so se oglašile številne tovarišice, ki so poročale o delu društev.

Ob zaključku so članice odbora med drugim sklenile:

a) da pošljejo izvršnemu odboru ZZD Slovenije eventualne pripombe in predloge k osnutku zakona stanovanjskih skupnosti in o problemih, ki nastajajo pri organizaciji le-teh;

b) da društva prevzamejo odgovornost za izvedbo ankete o potrebah uslužnostnih servisov za pomoč družini, anketo bo razposlal Zavod za pospeševanje gospodinjstva;

c) da okrajni odbor Zveze ženskih društev skliče junija meseca občni zbor in obravnava v svojem prvem delu servisno službo v okviru stanovanjske skupnosti, v drugem delu pa organizacijska vprašanja;

d) da Zveza ženskih društev sodeluje pri posvetovanjih, ki jih bo organizirala zdravstvena služba v zvezi s splošno in moralno vzgojo ter propagiranjem kontracepcije.

Društva naj po svojih možnostih organizirajo vzgojno zdravstvena predavanja za starše in mladino, posebno v tovarnah.

D. K.

NAŠI VZGOJNI PROBLEMI

DA NE BOMO TAKO KRIVIČNI

(Nadaljevanje in konec)

DRUŽINSKE RAZMERE — pod tem pojmom razumemo celo vrsto pomembnih činiteljev, ki odločno vplivajo na šolsko delo. Naštetimo nekaj najvažnejših: pravilna družinska vzgoja, odnos staršev do šole in do posameznih učiteljev, gnotne družinske razmere, število otrok v družini, oddaljenost učencevega bivališča od šole itd.

STANOVANJSKE RAZMERE — zelo važno je za otrokove učne uspehe v šoli, ali ima n. pr. doma svoj kotiček, kjer se lahko nemoteno pripravlja za šolo ali pa je njegov delovni prostor hkrati kuhinja, spalnica in dnevna soba vse družine.

UČENCEVO NEPOSREDNO OKOLJE — je lahko v mnogih primerih poglavitni vzrok, da otrok v šoli ne uspeva, posebno še, če starši ne znajo organizirati in pravilno nadzorovati časa svojih otrok.

Nanizali smo vrsto najodločilnejših činiteljev, od katerih je v osnovah odvisno uspešno šolsko delo. Ali smo kdaj upoštevali pri presojanju sadov šolskega dela vsaj vse navedene najvažnejše činitelje? Iz izkušenj si upam trdit, da ne bi mogli pritr-dilno odgovoriti na to vprašanje niti za poklicne vzgojitelje. Našteli bi lahko vrsto primerov takega krivičnega poenostavljanja. Oglejmo si za osvetlitev vsaj dva primera, prvega na strani staršev, drugega na strani šole.

Dijakinja nižje gimnazije zopet ni izdelala razreda. Starši so izgubili otroški dodatek. Namesto da bi se oče in mati pozanimala za vzroke hčerkinih neuspehov v šoli, sta začela otroka dobesedno terorizirati. Ob vsaki priložnosti sta hčerki očitala,

Na spomladanskem velesejmu v Milanu in pozneje na sloviti svetovni razstavi v Bruslju je gospodinje najbolj privlačevala tako imenovana elektronska kuhinja, ki jo imenujejo tudi kuhinja bodočnosti, sanjska kuhinja, kuhinja-čudež itd. Čeprav so to še dolgo neuresničljive sanje gospodinje (za zdaj je samo ena taka kuhinja na svetu in baje stane 600 milijonov dinarjev), je vendarle zanimivo, da uporablja znanost svoje koristne izsledke zato, da bi olajšala delo ženi-gospodinj.

Tisti, ki so si tako kuhinjo ogledali, pravijo, da je to res čudež, kajti gospodinjji je treba migniti s prstom le toliko, da pritisne na pravi gumb in vse delo bo opravljeno. Vse delo nadzorujejo in urejajo elektronski možgani, opravljajo pa ga ultrakratki valovi. Seveda je v tem mehanizmu izkoriščeno vse, kar je do danes znanost iznašla na tem področju.

Gospodinjji torej zadostuje le pritisk na gumb, pa se prikažejo kozice, lonci, štedilnik, pekač, hladilnik, kakor tudi hladne in tople jedi ali pijače. Treba je po-čistiti stanovanje? Pritisk na gumb in prikaže se metla (imenujejo jo robot-metla) ter začne

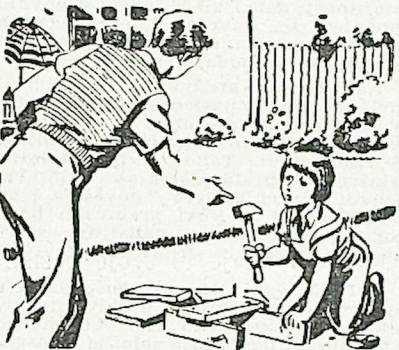
pometati. Pri tem svojem opravilu se spretno izogiba vsem oviram po kuhinji, pomete vse kote, nato še pod lepo namaže in

zdrgne. Ko je vse opravljeno, se metla sama očisti, napolni z novim loščilom, se zapre in izgine. Radi bi skuhalo kosilo? Pritisk na

»Sanjska kuhinja« imenujejo tole zamisel nekega inženirja iz Zürich. Žene, ki so jo videle, so navdušene, saj je njihovo delo samo pritiskanje na gumbe...

Ne tako... ampak tako

Oče sinu: Kako si vendar neroden! Daj sem to kladivo, pa ti bom jaz zbil ti dve deski.

Sin: Toda, očka, rad bi to sam naredil!

Oče: Daj sem, če ti rečem, saj ne boš nikdar gotov!

Odraslim je navadno težko, da bi obdržali zase svoje mnenje in ne bi delili nasvetov, posebno če vidijo, da so otroci pri kakem delu nerodni. Toda ne pozabite, da prav otroci najraje sami dokončajo delo, ki so ga začeli in da so veseli, če lahko pokažejo kak rezultat svoje dejavnosti. Zato jih skušajte pohvaliti, četudi se vam zdi, da bi lahko naredili bolje. Drugič se bodo še bolj potrudili

Oče sosedu: Že ves popoldan se ukvarja s temi deslami, toda ne bom mu pomagal, dokler me ne bo za to prosil. Morda tega niti ne želi. Vem, da otroci v njegovih letih ne marajo, da jim starejši pomagajo, ali da se mešajo v njihovo delo.

gumb in na posebnem platnu se pokaže recept, ki ga želite uresničiti. Potem zopet pritisk na gumb in na elektronskem štedilniku je kozica, v njej pa meso in krompirček. Tri minute zadostujejo, da je jed pripravljena. Za torto potrebujejo elektronski možgani baje natanko dve minuti dela. Torej ne bo nobene zadrege, če bodo prišli nenapovedani gostje! Prav tako imate avtomate, ki vam pogrnejo mizo in servirajo jedi, pomivajo posodo (kako prijetno!) itd.

Pravijo, da se ni prav nič težko priučiti temu delu, t. j. pritiskanju na gumbe. Tako vsaj zatrjujejo manekenke, ki so demonstrirale te kuhinje na razstavah. In če pritisnete na napačni gumb, boste gotovo vprašale? Kaj se lahko zgodi? Zleti vse skupaj v zrak? Zatrjujejo, da ne. Sicer imajo pri tem takoj pripravljen odgovor, da je na vsakem gumbu natančno in jasno napisano, čemu služi in da se je zato skoraj nemogoče zmotiti.

Gospodinjjo bodočnosti čaka torej v kuhinji prijetno in lahko opravilo. Elektronski inženirji so mnenja, da bo ta zamisel uresničljiva v približno dvajsetih ali tridesetih letih. Že prej pa bodo izdelovali za prodajo nekatere gospodinske pripomočke, kot so elektronske peči, pralni stroji in hladilniki, kakor tudi elektronske robot-metle.

družinski NASVETI

Morda še niste vedele

- da lahko škarje sami hitro nabrusite, če z njimi prerežete smirkov papir
- da zdrobljeno steklo najlaže pobereš s tal s kosčkom mokre vate; tako se tudi ne boste urezali
- da šivamo polvinil kot vsako drugo tkanino, le da mesta, ki jih hočemo zašiti, namažemo z oljem
- da flanelo najlepše peremo v mlačni vodi, ki smo ji dodali nekaj amoniaka. Tako bo ostala mehka in muckasta.
- da topel kruh prav lahko režete s segretim nožem.
- da počena jajca lepo skuhamo v vodi, ki ste ji dodali malo kisa
- do roke zgubijo duh po čebuli, če jih zdrgneš s kuhinjsko soljo in operete v topli vodi
- da vam kolač v pečici ne bo zagorel, če položite pod posodo, v kateri se peče, nekaj kuhinjske soli
- da je sveže mleko najboljšje sredstvo za čiščenje politiranega pohištva
- da bodo prti iz najlona veliko bolj trpežni, če jih ne boste prali v vodi, pač pa samo obrisali najprej z namoljeno, potem pa s čisto mokro krpo; dobro je tudi, če tak prt z obeh strani posipate s smukcem.

Naročajte, berite in širite svoje glasilo SLOVENSKI JADRAN!

JE ŠOLA IZPOLNILA

Vašo potrebo in željo po znanju? Če ne, izpolnite si ga ob knjigah, ki vam jih nudi LJUDSKA KNJIŽNICA KOPER!

(Iz revije MLADI SVET)

• KULTURA PROSVETA • KULTURA PROSVETA • KULTURA PROSVETA • KULTURA PROSVETA • KULTURA PROSVETA • KULTURA

SLAVNOSTI V PORTOROŽU IN V KOJSKEM OB ODKRITJU

spominske plošče in spomenika Srečku Kumru

Nastopi Učiteljskega pevskega zbora »Emil Adamič« iz Ljubljane in Glasbene šole iz Kopra, združenih pevskih zborov na Goriškem in zbora primorskih študentov »Vinko Vodopivec« — Pokrovitelj svečanosti je zvezni ljudski poslanec za Goriško dr. Aleš Bebler

Kakor smo že poročali, bo v soboto, 24. t. m. v Portorožu odkritje spominske plošče zaslužnemu primorskemu glasbeniku Srečku Kumru in v nedeljo, 25. t. m. odkritje spominske plošče na rojstni hiši v Kojsem in odkritje spomenika, ki ga je izdelal akademski kipar Boris Kalin. Ob teh odkritjih bodo slavnostni govori združeni s kulturnim sporedom. Te svečanosti sovpadajo s proslavljanjem Dneva mladosti in z občinskim praznikom vseh Brd, kjer je bil doma pokojni Srečko Kumar.

Zamisel za postavitev spomenika Srečku Kumru izhaja iz Učiteljskega pevskega zbora »Emil Adamič«, čigar soustanovitelj in dolgoletni dirigent je bil Kumar. Posebni pripravljalni odbor, ki ga sestavljajo predstavniki Učiteljskega zbora, razni glasbeniki in glasbeno-pedagoški delavci, kakor tudi zastopniki okrajev Koper in Gorica ter občine Piran, je sestavil podroben spored prireditev in sklenil tudi, da izda posebno brošuro, ki bo osvetlila lik primorskega glasbenika Srečka Kumra, kakor tudi kulturne, zgodovinske, zemljepisne in gospodarske znamenitosti Brd.

Pokroviteljstvo nad temi prireditvami je prevzel zvezni ljudski poslanec za Goriško dr. Aleš Bebler.

Začetek teh svečanosti bo 24. maja ob 12. uri v Portorožu v hi-

zeni pevski zbori. Po končani svečanosti bodo sodelujoči zbori imeli kratke koncerte v raznih krajih v Brdih. Razen Učiteljskega pevskega zbora »Emil Adamič« bo sodeloval še zbor primorskih študentov »Vinko Vodopivec« in moški pevski zbor iz Dornberga. Popoldne bodo v Dobravem praznovali občinski praznik, sodelovali bodo vsi pevski zbori in godba Ljudske milice. Občina v Dobrovem je sprejela predlog pripravljalnega odbora in bo ob tej priložnosti razpisala z novim šolskim letom stipendijo za študenta glasbe. Po končanih študijah naj bi le-ta deloval v Brdih kot zborovodja. Prav tako se bo pripravljalni odbor pogovoril s predstavniki koprške občine, naj bi ob tej priložnosti preimenovali Glasbeno šolo v Koprju po Srečku Kumru.

Primorski glasbenik Srečko Kumar v zadnjih letih svojega življenja na vrtu hiše v Portorožu, kjer je stanoval

Grčija je toplo sprejela primorske pevce

Pred nedavnim se je vrnil iz Grčije Primorski akademski zbor »Vinko Vodopivec«, ki je zastopal jugoslovanske študente na mednarodnem kulturnem študentskem festivalu v Solunu.

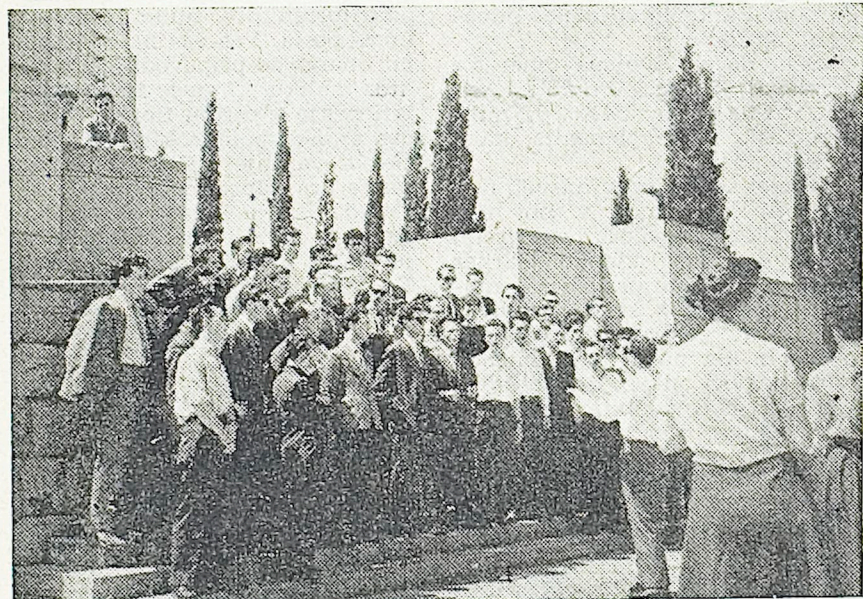
Ko smo stopili z vlaka na postaji z napisom Thessaloniki, je bila za nami dolga pot od Jadranskega do Egejskega morja. Tu so nas sprejeli predstavniki solun-

za domovino na solunski fronti v I. svetovni vojni. Primorski študentje smo jih počastili z občuteno zapetimi pesmimi.

Naslednje tri dni smo preživeli med atenskimi kolegi. V Atenah smo imeli tri nastope. Tudi tu so našo pesem sprejeli z viharjem navdušenjem.

Nekaj lahko še povem: Jugoslovane in Jugoslavijo imajo zelo radi. Zato odkrito lahko rečemo, da smo ponosni, da je prav naš zbor primorskih akademikov zastopal jugoslovanske študente v Grčiji in da je to svoje poslanstvo tudi uspešno izvršil.

Jože Hočevar

Primorski akademski zbor VINKO VODOPIVEC pred spomenikom padlih Jugoslovancev v Solunu

ši, kjer je Srečko Kumar v zadnjih letih živel in delal. Zastopnik koprškega okraja bo odkril spominsko ploščo in jo izročil v varstvo predstavniku piranske občine. Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« bo zapel nekaj pesmi. Popoldne ob 17. uri, bo v Tartinijevem gledališču v Piranu svečana akademija, pri kateri bo sodeloval prav tako Učiteljski pevski zbor in pa Glasbena šola iz Kopra, katere ustanovitelj je bil prav Srečko Kumar.

V nedeljo, 25. maja bo ob 9. uri dopoldne slavnostna seja občine Dobrava v Kojsem, ob 10. uri pa intima spominska proslava na Kumarjevem grobu, nakar bodo odkrili spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši. Ob 11. uri bo odkritje spomenika na trgu v Kojsem. Igrala bo godba Ljudske milice, zapeli pa bodo zdru-

skih študentov in rektor solunske univerze dr. Simeonidis. Prisrčen sprejem nam je na mah zbrisal utrujenost od vožnje. Zvečer smo imeli nastop, ki se je končal z viharjem navdušenjem. Slovenska pesem je šla iz srca v srca. Srebotnjakova Kolona je doživela velik uspeh, Vodopivčeve Zabe pa smo morali vedno ponavljati.

Na dveh banketih smo prišli v stik s solunskimi študenti. V mešanici evropskih jezikov je tekel pogovor o študiju, o problemih, o Jugoslaviji in o Grčiji. Grški študentje se zelo zanimajo za Jugoslavijo, predsednika Tita pa dobro poznajo.

Trodnevno bivanje v Solunu nam je pustilo nepozabne vtise. V domovini solunskih bratov Cirila in Metoda pa leži v mirnem spanju med cipresami 5800 jugoslovanskih junakov, ki so padli

AJDOVŠČINA

PEVSKI ZBOR DPD SVOBODA GOSTUJE PO OKOLIŠKIH VASEH

Poročali smo že o letošnjem uspelem koncertu ajdovskih Svobodašev. Zdaj ponavljajo spored tega koncerta vsako nedeljo po okoliških vaseh. Tako so gostova-

li že na Predmeji, v Podkrajju in na Colu. Predvidevajo pa še koncert v Idriji, Črnem vrhu, Selih pri Ajdovščini, Šempetru pri Novi Gorici, Solkanu, Podnanosu in drugod. Obiskali bodo še naše brigadirje na cesti Ljubljana—Zagreb in priredili nekajdnevno turnejo po dalmatinskih otokih. Končno še upajo, da bo posnel njihov spored na magnetofonski trak Radio Koper ali Ljubljana.

KONCERT MOŠKEGA ZBORA DPD SVOBODA V PORTOROŽU

Lepa bilanca za kratko razdobje

Število pevskih zborov v koprskem okraju se je v zadnjih letih tolikanj skrčilo, da se nam zdi pravcati praznik, če si še upa kak zbor prirediti samostojni koncert. Prav zaradi tega je koncert moškega zbora DPD Svoboda iz Portoroža pomemben kulturni dogodek, o katerem je vredno napisati nekaj besed.

Spored koncerta, ki je bil v ponedeljek, 19. maja v Ljudskem domu v Portorožu, so sestavljali štirje deli. Dva od teh je izvedel moški zbor, ostala dva pa solista basist Andrej Zega in tenorist Rafael Rojc ter Primorski oktet.

Moški zbor se mi zdi po sestavi prav srečno izbran, ima izvrstne prve tenorje in tudi v ostalih glasovih ni slabo zaseden jasno pa je, da po nekaj mesecih dela ni mogoče doseči popolne homogenosti. Kljub kratkotrajnemu študiju pa je zbor dosegel že kar lep, skoraj enoten zvok, ki bi se z intenzivnejšim delom še polepšal.

Oba solista sta pokazala mnogo muzikalnosti, posebej pa je treba omeniti Andreja Zego, ki je zapel samospev Josipa Michla »Pevec« s tako iskrenim občutkom kot ga je redko najti celo pri koncertnih pevcih. Žal je motil škandalozni klavir, ki še komaj zasluži ime glasbenega instrumenta.

Primorski oktet je prevzel nase tehten del sporeda, ki je obsegal v glavnem standardne pesmi slovenske glasbene literature. Zasedba osmih glasov je sicer v novjšem času zelo priljubljena, vendar se ne morem iznebiti vtisa, da pri Primorskem oktetu ne sodijo vsi glasovi drug k drugemu. Ne mislim, da bi bil kdo od članov manj sposoben, ali manj muzikalen, gre preprosto za to, da ni pričakovane zlitosti, ki bi se lahko ob majhni izmenjavi kaj hitro dosegla. V splošnem pa je oktet pokazal precejšen napre-

dek in je lepo podal svoj del sporeda.

Dirigent prof. Miran Hasl je interpretiral malce zadržano, sicer pa zelo decentno celotni koncert. V nagrado mu je bilo odobranje številnega poslušalstva, kar je v Portorožu baje tudi redkost. Vladimir Lovec

Na kratko

Koper
GOSTOVANJE DIJAŠKEGA
DOMA IZ KRANJA

Preteklo soboto, 17. t. m. so gostovali ljubitelji gledališča iz Kranja — gojenci Dijaškega doma — v Koprju z dramo Leonarda Franka VZROK. Igro je režiral in scensko opremil Laci Cigoj, ki ima brez dvoma zasluge za živahen tempo in razumljivost predstave, vendar mladi igralci niso bili kos težkim in zapletenim psihološkim likom, ki bi jih morali izoblikovati. Izbor dela ni bil primeren za mlade ljubitelje gledališča in skoraj gotovo je, da bi sicer pokazali veliko več.

Krkavčje
OŽIVELO KPD »IVAN
CANKAR«

Najbolj aktivna sta mladinski pevski zbor in dramska družina. Pred kratkim so pripravili nastop, in sicer so uprizorili igro v treh dejanjih »Užitkarji«, v odmoru pa so zapeli mladi pevci pod vodstvom pevovodje Vladimira Prinčiča. Z istim sporedom so gostovali Krkvavčani v Šmarjah, kjer pa so doživeli manjšo udeležbo kot doma.

Pri igri »Užitkarji« sodelujejo sami domači fantje in dekleta, med katerimi so se najbolj odlikovali Ermelind Jerabica, Anton Glavina in Marija Kerin.

Društvo bi rado ustanovilo godbo in zbira denarna sredstva za nakup potrebnih instrumentov.

OKROG PROBLEMOM LJUDSKE KNJIŽNICE V KOPRU

Tesni prostori in še več kot to...

Prvi vtis, ki ga dobi človek, ko vstopi v Ljudsko knjižnico v Koprju, je prav gotovo velika prenatrpanost. Soba po kvadraturi sicer niti ni tako majhna, toda če si predstavljamo, da so tu najprej ob stenah dragocene omare, kjer so shranjene knjige — last študijske knjižnice (1/4 kvadrature sobe), potem so police s knjigami, ki so last Ljudske knjižnice (ca. 7.600 zvezkov). Police obenem delijo sobo v dva prostora: upravnega in izposojevalni.

Če razdelimo sobo s knjižničnimi policami v dva prostora in je to obenem skladišče knjig, potem si lahko predstavljamo, da postane oboj prostora majhna. Zato ni čuda, da najdemo na upravnih mizi tako stanje, kot ga vidite na naši sliki: novodošle knjige se mešajo s tistimi, ki še čakajo na katalogizacijo, s tistimi, ki so pripravljene za knjigovoznico, z zbirkami za potujočo knjižnico in končno s knjigami, ki so pripravljene za razstavo, ki jo pripravlja knjižnica za konec tega meseca, ko bo festival jugoslovanske poezije. Prav zato na tudi ni čuda, če mora kdaj romati kak zaboj knjig v skladišče študijske knjižnice. Pač ni prostora!

Nič bolje ni v izposojevalnici. To je komaj nekaj kvadratnih metrov velik prostor, kjer se je zvrstilo v lanskem letu 8.039 izposojevalcev, ki so prinesli ali odnesli 32.092 knjig.

In po vseh teh podatkih naj povejmo še to, da služijo ves ta prostor kot prehodna soba študijske knjižnice. Torej bi lahko številko frekvence še precej povečali.

Uprava LK si je v preteklem letu prizadevala, da bi na kakršen koli način omilila to veliko »stanovanjsko stisko«, vendar do zdaj še ni bilo uspeha. Uspoštovati je treba tudi dejstvo, da je LK v zadnjih dveh letih zelo obogatila svoj knjižni sklad, vsekakor bolj kot druge knjižnice. V splošni perspektivi razvoja ljudskih knjižnic v občinskih sredstvih, ki naj bi bile zarišene in izposojevalnice za širše območje, pa bo ta razmah nujno moral biti še večji. V sedanjem prostoru knjižnica tem nalogam ne bo kos in tega od nje niti ne moremo pričakovati. Pri tem niti ne govorimo o mladinskem oddelku, ki bi bil tako zelo nujen in ki naj bi čimprej prerasel v prepotrebno pionirsko knjižnico s posebnimi in širšimi nalogami (o tem je bilo pred časom veliko govorjenja in baje se zdaj leži v banki pripravljenih tistih 500.000 dinarjev, ki jih je dodelil bodoči pionirski knjižnici republiški odbor Društva prijateljev mladine v Ljubljani). Prav gotovo pa ne moremo govoriti o efektivni in vsestranski pomoči manjšim knjižnicam po va-

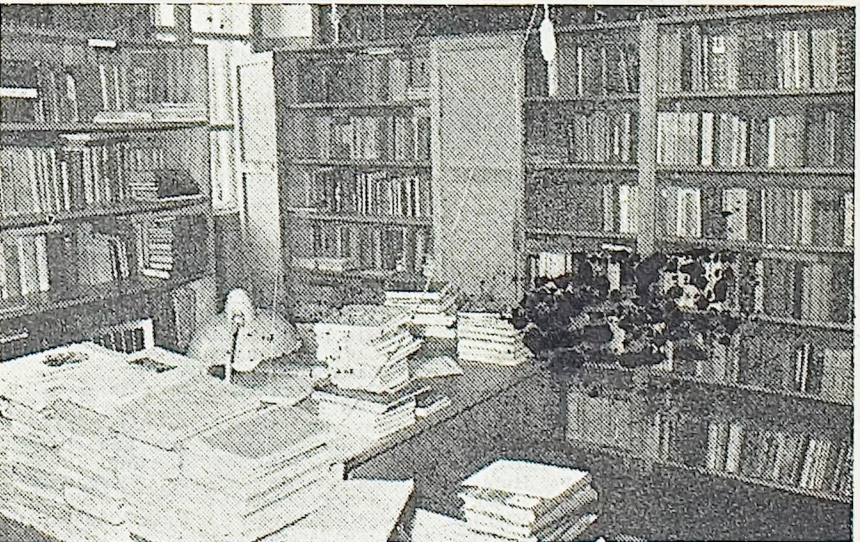
seh, Svobodam in prosvetnim društvom, Ljudski univerzi in ne nazadnje organizaciji res dobre potujoče knjižnice.

Danes niso več potrebne fraze in dolgo prepričevanje, kako naš delovni človek knjigo potrebuje, da je knjiga najboljša človekova prijateljica in podobno. Knjiga je danes sestavni del našega življenja prav tako kot hrana, kot radio ali časopis. Tudi ni nič novega dejstvo (in ne samo pri nas, ampak tudi v drugih deželah), da domače knjižnice izumirajo, in da se vedno več ljudi poslužuje javnih knjižnic. Vzrok temu so na eni strani drage knjige, na drugi strani pa vedno višji standard. Ker človek želi obogatiti svoje življenje tudi s sodobnimi dosežki tehnike, gre to ne malokdaj prav na račun dragih knjig. Odpove se njihovu naku pu za domačo knjižnico in si jih izposoja v javni knjižnici. Ne bomo se spuščali v razpravljanje o tem, kaj je bolj pravilno, ali zakaj bi si želeli tudi cenejših knjig. To je bolj področje založniške politike in vseh zapletenih vprašanj okrog izdajanja, cen in naklad knjig.

Zaenkrat nas bolj zanima naša Ljudska knjižnica. Vsi tisti, ki jo obiskujemo in nam je pri srcu njeno uspešno delovanje, prav gotovo poznamo njene težave s prostori in vemo, da kljub prizadevanosti in trudu tega ali onega člana tako Ljudske kot študijske knjižnice ni bilo še nič rešeno. Pri tem se ne moremo otresti občutka, da odgovorni ljudje iz knjižnice niso našli pravega razumevanja, ne moremo pa se otresti niti drugega občutka, da uspešno delo v knjižnici hromi še nekaj več, kot so skopo odmerjeni prostori, namreč: neurejene notranje razmere. In to je slaba garancija, da bi bilo v boljših razmerah delo kaj prida uspešnejše, kot je zdaj. Morda je tu iskati tudi vzrok nerazumevanja.

Kot vsaka kulturna ustanova ima tudi Ljudska knjižnica v Koprju svoj organ družbenega upravljanja — knjižnični svet. Nihče ni bolj poklican, kot prav ta organ, da uredi knjižnico notranje in zunanje. Sicer bo težko opravičil zaupanje, ki mu ga je izkazala družba ob izvolitvi.

Z. L.

Pogled na upravni del Ljudske knjižnice v Koprju: od izposojevalnice ga delijo knjižne police, na pisalni mizi pa se mešajo nove knjige s starimi, tiste, ki so pripravljene za razstavo s tistimi, ki bodo romale v knjigovoznico na popravilo. In kar ne najde prostora na mizi ali na policah, mora v zaboj in v skladišče...

LOUIS BROMFIELD

Nekoč je šla po napačni poti

(Odlomek iz romana DEŽEVJE PRIHAJA)

Med tem sanjarjenjem se je zavedela, da so se zavese ob vhodu razgubile in je mladi major prišel v soto. Približal se ji je in se ji s sklenjenimi rokami globoko poklonil, opravičujoč se, da je zakasnili, ker je imel še delo v bolnišnici.

Nevoljno se je namrščila, kakor je bila to njena kraljevska dolžnost, toda obraz se ji je precej zjasnil, ko ji je Safka s smelim pogledom povedala, da ne verjame v njeno jezo. Nanj se ni mogla nikdar hudovali, ker je bil tako mlad, lep in zvest. Njeni lastni sinovi so bili zaradi evropskih vplivov tragično umrli, major pa jih je v nekem pogledu nadomestil. Povedal ji je, kakšno je zdravstveno stanje v mestu, vendar pa je dejstva nekoliko opešal, ker je razumel, da je utrujena. Nekaj časa se je pogovarjala z drugimi, ko pa so se ti poslovili, mu je maharani dejala, naj še ostane, nekaj zato, ker jo je njegova navzočnost vselej poživila in navdala z občutkom, da je mlada, nekaj pa zato, ker je hotela z njim se o marsičem govoriti.

Ko so drugi odšli, je zbudila svojo prijateljico, staro bewanagarsko knežinjko, ki je kinkajot sedela na blazini in v spala. »Pojdi v posteljo, Sita,« ji je dejala.

Stara knežinja je zaspano odšla, maharani in Safka pa sta bila govorniki v maharatiščini, ki je bila maharani materinski jezik. Safka pa se je je bil naučil. Maharani je rekla: »O nekaterih rečeh bi rada govorila z vami, ki niso uradne. Preden je Njegova Visokost umrla, mi je povedal, da mislite na poroko.«

»Da, Vaša Visokost.«
»Ali ste še vedno tega mnenja?«
»Da, Vaša Visokost.«
»Koliko let vam je?«
»Sestindeset.«

Zamišljeno je zagrmela in rekla: »Če nameravate zaploditi krepke otroke, morate pričeti.«

Major se je zarežal. »Starost je brez pomena, dokler je oče še dovolj krepak, da ima lahko otroke. Sleheri izmed nas je le posoda, ki hrani seme in ga oddaja naprej.«
»Hm! Vaša znanost ima nešteto teorij, ki jih vsak kmet z dejanjem lahko ovzre.« Odprla je z rubini posejano zlato puščico in vzela iz nje nekaj kardamomovih semen, da bi jih zvečala. »Ko bodo razmere nekoliko bolj urejene, bom poslala po dekle in njene starše.« Prodirno ga je pogledala. »Ali vas ne moti, da je le na pol Indijka — in da je njena kri na pol evropska ali amerikkanska?«

»Ne, Visokost. Evrazijski niso malo vredni zaradi križanja ras, temveč zaradi križanja slabe krvi, ker izhajajo iz združitve med pripranimi moškimi in žensko iz nizke kaste. Njegova Visokost mi je že govoril o dekletu.«

Spet ga je ostro pogledala: »Saj si niste vtepli v glavo kakih neumnosti o poroki in ljubezni?«
»Ne, Vaša Visokost... pač, v nekem pogledu. Rad bi poznal svojo ženo, preden se poročiva. Tako je za oboja najbolj pošteno.«

»Na Zahodu počenjajo in govore nešteto neumnosti zaradi poroke iz ljubezni. Ni je bolj klavne zadeve od zakona, v katerem sta si zakonca že utešila strast in se več ne ljubita. Dekle je čedno. Če bi imela še sinove, bi jo enemu izmed njih izbrala za ženo.«

»Prepričan sem, da je Vaša Visokost dober sodnik.«
»Zanima me še Ransome,« je rekla. »Ali je dobro delal?«
»Da, Vaša Visokost. Delal je tako, da ne bi mogel bolje. Njegovo delo ni lahko. Vse dni je prebil skoraj brez spanja.«

»In njegovo pijančevanje?«
»Kolikor vem, že štiri dni ni pilsil alkohola.«

»To ne dokazuje ničesar, ko ni moč dobiti whiskeyja.«
»Zanj to ne bi bilo težko, Visokost. Imel je dovolj konjaka v svoji lastni kleti, pa ga je vsega dal bolnišnici. Jaz sam sem mu ponudil kozarec konjaka, pa ga je odklonil.«

Nekaj časa je razmišljala o tem, se-deč vsa tiha in vase zatopljena kakor Budha v rumeni luči svetilke. Potem je rekla: »Rada ga imam. Mislim, da bi se dalo iz njega še kaj napraviti.«
»Ransome je človek, ki vse zanika,

Visokost, hkrati pa dober dečko. Bolan je. Mislim, da je bil vselej bolan.«
»Rada bi mu pomagala, če bi le mogla... Včasih me spominja na starega učitelja. Njegove Visokost. Umrl je, še preden ste se vi rodili, zato ga niste mogli poznati. Bil je človek iz druge dobe. Mislim, da je Ransome bolan zaradi časa, v katerem živimo.« Spet je odprla zlato, z rubini posuto puščico. »Ali mislite, da bi Ransome hotel delati za državo?«

»Ne vem, Visokost.«
»Morda bi mu to pomagalo. Kaj je resnice na zgodbi, da je posilil misijonarjevo hčerko?«

»Ne vem, Visokost. Ker ga poznam, tega ne morem verjeti. Kaj takega ne bi bilo v skladu z njegovo naravo.«
»Nekoliko je priprla črne oči in rekla: »Tisti večer, ko smo imeli v palači slavnostno pojedino, se je nekaj zgodilo med njim in lady Hestonovo.«

»Da, Visokost.«
»Kaj je to pomenilo?«
»Rekel bi, da ničesar.«
»Skoda. Takšne zabave so jaloze.«
»Oha sta nesrečna. Oba sta bolna.«

»Zakaj pa hoče lady Hestonova ostati tu? Nesmiselno je.«
»Ne vem, Visokost, toda mnenja sem, da skuša nekaj najti, nekaj, česar ne znamo pobliže označiti, razen če bi dejali tistemu resničnost — a to je dokaj klavirno ime.«

»Vi ste ji dovolili, da sme ostati. Ali jo občudujete?«
»Da, Visokost.«

Nevoljno se je namrščila. »Zakaj?«
Nekaj časa je omahoval, potlej pa rekel: »Oprostite mi, Masaheb, toda mnogo vaših lastnosti ima.«
Guba med njenimi obrvmi se je poglobila. »Kako to?«

Lady Hestonova ne pozna strahu. Nekaj nepremagljivega je v nji. Ugajajo ji čedni moški. Samostojna je in po svoje značajna. Zadnje dni ji je najmanj dvajsetkrat na dan postalo slabo pri delu v bolnišnici, pa je ni odnehala. To je najboljše spričevalo zanjo. Ne vara sama sebe in se rada življenju odkrito postavi po robu. Nekoč, pred leti, je najbrž šla po napačni poti.

Ta čas ko je govoril, jo je opazoval in ostroumno ugotovil, da se ji je izraz omečil, kajti neugnani stari gospod so njegove besede ugajale. Dobro jo je poznal in je zaradi tega zvito uganil, da jo v bistvu veseli, ker jo je tako spregledal, ker je uganil njene lastnosti, ki se ji je zdelo, da jih je znala skriti pred večino drugih, in ker si je drznil, da ji je smelo govoril in jo včasih celo pograjal.

»Ali ste zaradi nje nočjo zamudili?«
S ponižnostjo, o kateri je vedel, da jo je spoznala za nepristno, je tiho rekel: »Da, Vaša Visokost.«
»Ali vam bo to branilo, da bi se poročili?«

»Ne, Vaša Visokost. Lady Hestonova ni ustvarjena za otroke. Zakon je državna zadeva. Poroka bi morali sklepati zaradi prospeha splošnosti.«
»Veseli me, da ste pri pravi pameti. Kdaj bo odšla?«

»Tega vam ne morem reči, Visokost.«
»Odiiti mora, preden pride vaša bodoča žena.«

»Seveda.«
»To prepuščam vam. Sicer bi utegnile nastati neprimlikle iz tega.«
»Razumem, Vaša Visokost.«
»In še nekaj. Pripovedovali so mi o neki stari gospi, ki živi pri Smileyevih.«

»Da, to je tetka gospe Smileyeve.«
»Slišim, da je kljub svoji visoki starosti pošteno garala. Kuhala je v sirotišnici in skrbela za begunce.«
»Izredna ženska je.«

»Rada bi jo spoznala.«
»Če želite, jo lahko pošljem k vam. Določite uro.«

»Jutri ob treh. Kako ji je ime?«
»Gospa Bascombova... Phoebe Bascombova.«

»Napišite mi to. Takšna imena mi ne ostanejo v spominu.«
Vzel je kos papirja, napisal ime in ji ga dal.

»Ali je železniški most prehodan?«
»Da, na tračnice so položili deske.«
»Ko boste šli, povejte mojemu pribočniku, naj pošlje ponjo voz z volovsko vprego, ki ga je uporabljal maharadža.«

»Saj lahko pride sama, Vaša Visokost. Zelo čila je.«

»Ne, rajši ji bom poslala voz. Odslaj ga bom tudi sama uporabljala. Jahanje na slonih škoduje moji prebavi. In gospodična Dirksova... ali so našli njeno truplo?«
»Ne, Vaša Visokost.«
»Ali je res, da je bila na smrt bolna?«

»Da, Vaša Visokost.«
Maharani je nekaj časa molčala. »Dobra ženska je bila. Nikoli je nisem razumela, toda bila je dobra. Ko bo spet vse v redu, ji moramo postaviti spomenik. In druga učiteljica... gospodična Hodgeva?«

»Zblaznela je, Vaša Visokost.«
»Kje je? Kdo skrbi zanjo?«
»Lady Hestonova.«

»Lady Hestonova?«
»Da, uboga stara reva se noče ločiti od nje.«

Povesila je glavo in dala klokačje glas od sebe, podobno kakor tetka Phoebe, če jo je kaj ganilo ali presenetilo. »Angleži so zelo čudni... zelo nerazumljivi.«
»Zelo čustveni so, Vaša Visokost, in se tega stranjujejo.«
»Za gospodično Hodgevo moramo poskrbeti, da bo dobivala pokojnino.«

Maharani je pobrala svoje drobna-rije, ki jih je bila raztresla okoli sebe. »Zdaj pa kar pojdite. Potrebni ste počitka.«

»Hvala vam, Visokost.«

Vstala je in počasi krenila v drug predel šotora.

Ko so jo služabnice slekile, zmasirale in ji natre obraz in glavo z dišečimi olji, je vprašala: »Kje je Rusinja? Ali se je že vrnila?«

»Ne Masaheb.«
Maharani se je iznenada ujezila. Zela si je, da bi ji Rusinja brala, da bi lahko za nekaj časa pozabila na strašno bedo mesta. Pa tudi mučila bi jo rada nekoliko, da bi potem lahko zaspala. Pomislila je: »Poslala bom Marijo stran. Dala ji bom pokojnino, pa naj se vrne v Evropo.« Čedalje težje je bilo prenašati to Rusinjo z njeno histerijo in njenimi norostmi. Niti če bi jo mučila, ni več kdo ve kako uživala v tem. In bila je zadnja vez, ki je družila staro gospo z evropskimi zabavišči, slavnostnimi pojedinami in draguljarnami. Poslala bo Marijo Lišinskojo stran, izključila jo bo iz svojega življenja. In končno se bo rešila Evrope. Spet bo Indijka, pristna Indijka, kakršna je bila pred davnimi leti, ko je kot mlada ženska še verjela, da se tam lahko nauči nešteto dobrega.

PONAREJENI KIPCI MALIKOV

Po opravljenem nakupu smo blago spravili v pristanišče in se vrnili v hotel. Vsi trije smo bili utrujeni od mnogega capljanja po mestu.

»Strašno me žeja,« sem rekel Peng-Liju. »Pojdiva v restavracijo na čašo limonade!«

»Samo trenutek počakaj!« mi je odvrnil. »Moram najprej poiskati Parkerja in mu javiti, kako sva opravila. Kmalu se vrnem.«

Jusuf je šel nekam svoja pota, Peng-Li k Parkerju, jaz pa v restavracijo pit limonado. Komaj

mi jo je natak prinesel, že je brez sapa spet pritekel Peng-Li. Z obraza mu je sijala velika zbe-ganost. Hlastno se je sklonil k meni ter mi pošepetal:

»Pojdi z menoj! Videl boš nekaj zanimivega.«

Nič nisem spraševal, ker sem videl, kako se je mojemu kitajskemu tovarišu mudilo. Vrgel sem vase ledenomrzlo limonado, plačal in mu sledil. Odvedel me je na senčno verando, ki je vodila k vhodu v Parkerjevo sobo in me tiho posvaril:

»Hodi previdno in ne delaj ropota! Pokukaj v Parkerjevo sobo. Nekaj zanimivega boš videl tam, glej pa, da te ne opazi.«

Previdno sem se približal Parkerjevemu oknu. Ropotati nisem mogel, čeprav bi hotel, kajti verando je pokrivala dolga in mehka preproga. Parkerjevo okno je bilo odprto na stežaj. Tiho sem se mu približal in previdno pogledal v sobo.

Parker je sedel pri mizi in nekaj pisal. Videti je bil zelo zamišljen. Pred njim pa so stali na mizi trije kipci, nekakšni maliki, narejeni iz zlata in okrašeni z diamanti. Kar iskri se je okrog njih. No, lepa reč! Ta je bila res dobra! Takoj sem razumel, čemu se je Peng-Li tako razburil. Previdno sem se spet odstranil in se pridružil Peng-Liju, ki me je čakal na drugem koncu verande.

Odhitela sva v restavracijo.

»Kaj praviš?« me je vprašal Peng-Li, ko sva sedla.

»Kaj pravim?« sem rekel ogorčeno. »Pravim, da je Parker na-

Založba Obzorja v Mariboru je izdala ponatis znanega in priljubljenega romana ameriškega pisatelja Louisa Bromfielda **PRIŠLO JE DEŽEVJE** v prevodu Mire Miheličeve in v opremi Uroša Vagaje. S tem je ustregla vsem tistim bralcem, ki si žele podob tujih dežel, njihovega življenjskega utripa in posebnosti. Ta knjiga bo le deloma potešila njihovo željo, ker to ne bo podoba resnične, indijske Indije, pač pa le zanimive dežele, gledane z zapadnjaškimi, evropskimi očmi, v kateri pa ne manjka monumentalnih opisov krasnih indijskih palač, vrtnih nasadov, razkošja maharadžov in nekaterih indijskih običajev.

Kljub temu pa moramo priznati pisatelju umetniško dognanost odličnega pripovednika in izredno spretnost pri obvladanju obširnega teksta, kar je vse uvrstilo Bromfielda med svetovne romanopisce. Razen romana »Prišlo je deževje« je najbolj znano še njegovo delo »Noč v Bombayu«. Seveda pa mu niti ne gre zameriti, da ni mogel spoznati Indije take, kakršno so nam predstavili nekateri pisatelji-domačini.

Bromfield nas popelje v čudovito mestece lesenih palač, templjev, bungalov in tesnih ulic — Rančipur. Rančipur v suši in Rančipur v času odrešilnega deževja, ki po več tednih spremeni puščobno Indijo v zelen vrt. Toda to ni samo odrešilni dež, to je prava povodenj, elementarna katastrofa, ki podira hiše, odplavlja ljudi, živino in drevesa, kot posledico pa pusti strašne nalezljive in smrtonosne bolezni. Kot dež prenove naravo, tako te katastrofe prečistijo ljudi, izginjejo svetohlinci, puhlo-glavi lenobneži in malomeščanski opravljivci, ostanejo pa moralno utrjeni in kot z ognjem prečiščeni ljudje.

Odlomek, ki ga objavljamo, vas bo o tem prepričal.

ka. Sovražnikom režejo glave in jim pijejo kri, da bi bili močnejši.«

»Pri vsej zadevi je kočljivo samo to,« sem ga hladno prekinil, »da si midva s Peng-Lijem niti najmanj ne nameravamo pustiti porezati glav in izpiti kri...«

»Seveda, seveda,« se je nasmehnil Parker.

»...ker namreč sploh ne pojdeva z vami,« je Peng-Li nadaljeval moj stavek.

»Kako? Zakaj?« je planil Parker. »Vidva mi odpovedujeta službo?«

»Da, mister Parker,« sem pritr-dil docela hladnokrvno. »Z ne-odkritosrčnimi ljudmi nočeva imeti posla. Ves čas naše skupne poti nama že pripovedujete o nekem maliku, ki ga je treba ugrabi-ti nekje v osrčju Bornea, a ves čas že nosite take kipce s seboj. Čemu varanje? Kakšen namen imate pravzaprav z nama?«

Tedaj se je Parker sesedel na stol ter se zakrohotal, kakor da je dobil napad hipne blaznosti. Krohotal se je še in še in nekaj

OSKAR HUDALES

časa se je zdelo, da sploh ne bo nehal. Ko se je nekoliko pomiril, nama je med sunki smeha dejal:

»Oprostita, toda vidva sta veli-kanska bedaka. Ti kipci vendar niso prvi! V Djakarti sem jih dal ponarediti po sliki tistega kipca, ki sem ga videl v Mehiki. Ko pri-demo do pravih, jih nameravam samo zamenjati, da bi divjakov preveč ne ociganil. Ali zdaj raz-umeta? Ponarejene kipce, ki ni-ti zlati niso in jih namesto pravih diamantov krasi steklo, mi je izdelal neki malajski graver v kitajskem predmestju stare Dja-karte. Po nje sem šel tisti večer, ko sem pozneje zataval v opisjo beznico. Tako je s to stvarjo, vi-dva modrijana. Zdaj pa glejta, da ne bosta več skrivaj stikala za mano.«

In spet se je glasno zakrohotal. Midva s Peng-Lijem sva se osramočena spogledala. Zdaj na-ma je šele postalo jasno, kaj je Parker počel v tisti djakartski graverski delavnici, ko sva se tihotapila za njim.

NOVE REVIIJE

JADRO, ŠTEV. 3

Iz vsebine:

PROZA — **Drago Sodmak:** Dragi očka, Angelo Svabi: Črna črna, Drago Grah: Rad bi bil mlad, **POEZIJA** — Filibert Benedičič: Pijavice, Kozjak, Voljo Mijot, **LILI NOVY, GABRIJA** — Humbert Kalc: Svet ob črni (III. dejanje).

Umrli je **Lili Novy, Aleksander Hriščjak:** Črni obrzi; Glasbeno-lite-rarni večer, Jugoslovanski kandidati za Nobelovo nagrado, Taborniška stran, Pogovori o »Jadrnu«, Homer-jeva »Ilijada« na filmskem traku, Oskar 1958, Valentin Vodnik, Mladinske delovne brigade na avtocesti Ljubljana-Zagreb, Samo Pahor: Kmet na Tržaškem pred 400 leti, O Nobelovi nagradi, Opera »Vojna in mir«, Nekaj poročil iz industrije motornih koles, Italija zahteva od Nem-čije 600 slik, Srčko: Absenik, Avse-nik, Franko Pertot, S trehuhom za kruhom in televizijo.

Književnik **Oskar Hudales**, avtor mladinske povesti **UGRABLJENI BOGOVI**, iz katere je naš odlomek z naslovom »Pona-rejeni kipci malikov«, sodi med naše najbolj prizadevne mladinske pisatelje, tako po številu napisanih in izdanih del, kakor tudi po posebnih pedagoških načelih, ki jih uveljavlja pri svojem pisanju.

V tej najnovejši mladinski knji-žki, ki jo je izdala mariborska za-ložba Obzorja, popelje Hudales svoje mlade bralce v malo znano deželo vzdoljnjaške ekotike, v tropski svet, kjer si podajata roke tisočletna preteklost in današnja civilizacija. Indonezija je okolje napetih pustolovščin in dogodi-vščin dveh mornarjev (od katerega je eden Slovenec) in čudaškega Američana, ki hoče dokazati svojo zgodovinsko hipotezo. Zgodbo, ki jo poživljajo lepe ilustracije Iva Subica, bodo z zaniman-jem brali tudi odrasli bralci.

»Ne bomo razočarali domovine« 0 novem Kopru ob morju

Nekako tako je izzvenelo slavje prizadevnega kolektiva speditersko-transportnega podjetja Intereuropa ob praznovanju desetletnice obstoja tega podjetja. V torek dopoldne je imel slavnostno sejo delavski svet, popoldne pa so se v mali dvorani koprškega gledališča zbrali skoraj vsi člani dokaj številnega delovnega kolektiva in nekaj povabljenih gostov.

Po nagovoru predsednika delavskega sveta je na kratko orisal zgodovino desetletnega razvoja podjetja direktor Dorko Vovk. Posebej je že v začetku izrazil toplo zahvalo okrajnim oblastevnim in političnim forumom za uvideno pomoč, ki je pripomogla, da se je podjetje lahko razvilo do take mere in doseglo takšne uspehe, s kakršnimi se danes lahko upravičeno ponaša. Zahvalil se je za razumevanje in poslovno sodelovanje tudi številnim gospodarskim organizacijam v okraju in po vsej državi, saj so prav ti solidni poslovni stiki pripomogli do trdnih gospodarskih vezi in poslovnih uspehov, v korist ene in druge strani.

Posebej je tovariš Dorko poudaril pomembno vlogo delavskega samoupravljanja v podjetju in končno izrekel veliko priznanje naporom celotnega kolektiva. Ti napor so omogočili, da se je podjetje prebrlo skozi največje težave in končno prišlo na zeleno vejo. Danes ni več strahu, vendar pa bo treba veliko novih in novih naporov in prizadevanj, da bodo lahko v celoti izpolnili postavljeni perspektivni plan gospodarskega razvoja.

Človeka preseneča čvrsta volja in trdna pripravljenost, odgovoriti vsem postavljenim nalogam in storiti celo več — kolikor je le mogoče. Trdno zaupanje vase,

v svoje sile, svoje vodstvo in organe delavskega samoupravljanja v podjetju — vse to je močno jamstvo, da bo delovni kolektiv Intereurope tudi res izpolnil vsa pričakovanja skupnosti.

V imenu okrajnega ljudskega odbora in okrajnih političnih forumov je kolektiv pozdravil podpredsednik Franc Klobučar. V kratkem nagovoru je poudaril pomembno vlogo Intereurope v našem splošnem gospodarskem dogajanju in posebej njeno vlogo v gospodarstvu koprškega okraja. Zaželel je pridnemu kolektivu

tudi v prihodnje veliko uspeha. Treba je omeniti, da je delavski svet Intereurope sklenil, da vsoto denarja, ki bi jo sicer porabili za kakšno večje slavje ob desetletnici, raje podari okrajnemu odboru Socialistične zveze, naj jo ta porabi po svoji uvidenosti. V ta namen so nakazali pol milijona dinarjev, za člane kolektiva pa so priredili skromno malico v avli gledališke hiše. Tudi ta gesta dokazuje, da v podjetju vlada zdrav duh, ki gospodarno usmerja svojo barko boljšim časom naproti. rb

Pravilno stališče

Delovni kolektiv industrijskega podjetja za elektrozeve IEV obrat III v Sežani je aprila ponovno enoglasno potrdil sklep delavskega sveta bivših Telekomunikacij in Inštituta za elektrozeve v Ljubljani o pravilnosti združitve obeh podjetij v eno, ki je dobilo ime Industrija za elektrozeve ali na kratko IEV. Članom kolektiva je pogled v prihodnost jasn, ker se zavedajo, da je elektronika v svetu na prvem mestu, da pa jo je moč uspešno razvijati le, če je dovolj visokokvalificiranega kadra, ki ga v sedanji razvojni stopnji IEV ima. V sezanskem obratu je proizvodnja serijskega značaja, zato ni potrebno posebno strokovno znanje na vseh delovnih mestih. Zadostuje le priučenost določene dela in pridnost. Strokovno usposobljenost zahtevajo v glavnem vodilna delovna mesta, ker morajo vodilni, strokovno usposobni uslužbenci stalno skrbeti, da se proizvodnja v redu razvija in izpolnjuje.

Številni činitelji potrjujejo pravilno stališče kolektiva, ki je odklonil poziv posameznikov iz obrata Pržan v Ljubljani z referendumom preklicati sklep rednega letnega občnega zbora sindikalne podružnice, ki je z resolucijo zahteval združitve z Industrijo za elektrozeve. Odločitev kolektiva obrata Sežana je potrdila tudi posebna komisija okrajnega ljudskega odbora v Ljubljani, ko je na osnovi ekonomske analize prišla do zaključka, da je ekonomska perspektiva za razvoj obrata boljša v okviru združenega podjetja. Delovnemu kolektivu obratov Sežani pa sedaj ni razumljivo, zakaj se je kljub temu obrat Pržan ponovno osamosvojil ko je očitno, da bi skupnost in tudi člani njihovega kolektiva imeli več od združenega podjetja.

Delo po združitvi z IEV oziroma po odcepitvi Pržan poteka v kolektivu s še večjo vnemo. Edina ovira nemotene proizvodnje je neredna dobava materiala. To bo tudi ena izmed glavnih nalog, ki jih bo moral prej ko mogoče uspešno rešiti novoizvoljeni obratni delavski svet.

Posebno skrb posveča vodstvo obrata vzgoji kadra. Zato so v obratu organizirali dva radioamaterska A tečaja in en B tečaj. V preteklem letu je napravilo izpit 20 tečajnikov, katerim je v tečaju

pridobljeno znanje omogočilo, da so prevzeli odgovornejša delovna mesta v obratu. Ti učni uspehi pa so rezultat ne samo prizadevnosti tečajnikov, pač pa tudi požrtvovalnost predavateljev Slavka Miliča, Jožeta Gustinčiča in Srečka Grmeka.

Uprava obrata in vodstvo sindikalne podružnice sta se tudi zavzela za ustanovitev obratne menze, kjer dobijo lahko člani delovnega kolektiva okusno kosilo za 55 dinarjev.

Posebno razgibana je telesna vzgojna dejavnost. Člani delovnega kolektiva so vključeni v TVD Partizan, v Planinskem društvu in v jamarski sekciji, kjer sta posebno aktivni mladinki Ida Kuk in Silvana Trčon, saj ju ni strah spustiti se v neraziskovano podzemlje tudi več kot 100 m globoko. Veliko zanimanje je tudi za odbojko, šah, strelstvo, nogomet, balcanje in lahko atletiko. Tudi letošnjega Pohoda ob žici okupirane Ljubljane so se udeležili, in ženska ekipa, ki so jo sestavljale Ida Kuk, Saša Bratuš, Silva Peca, Lavra Vatovec in Marčeta Zigon je pokazala veliko borbenost in požrtvovalnost ter zasedla častno mesto med tekmovalci.

Zelo delavne so tudi žene, ki se prizadevno vključujejo v delavsko upravljanje obrata in v razne občinske svete, komisije in v vodstva družbenih organizacij. Sedaj pa pripravljajo skupno z mladimi delavci in delavkami zabavni celovečerni spored, ki bo prijetno popestril družabno življenje v Sežani. Mirko Burja

Teden telesne kulture

V času od 11. do 18. maja je priredil Svet za telesno vzgojo pri občinskem ljudskem odboru v Sežani v počastitev 10. obletnice društev Partizan Jugoslavije Teden telesne kulture. V tem tednu so se zvrstila številna tekmovanja, na katerih so sodelovali člani TVD Partizan iz Tomaja, Dutovelj in Sežane, člani Planinskega društva ter sindikalnih podružnic Avtoprevoza, Pletenine, Komunalne banke, Mizarskega podjetja iz Dutovelj, Preskrbe, občine, obmejne službe, obrtnikov, gostincev in IEV-industrije za elektrozeve. V finalnih srečanjih je osvojila največ zmag sindikalna podružnica IEV, saj sta njeni moški in ženski ekipi zmagali v streljanju in odbojki, razen tega pa so člani te podružnice osvojili prva mesta tudi v namiznem tenisu in šahu. V balcanju je postala prvak sindikalna podružnica Avtoprevoza, v lahki atletiki pa TVD Partizan Tomaj. Zmagovalec v krosu je bil pri članih Evgen Žiberna iz Tomaja, pri mladincih pa Karlo Husu iz Orleka.

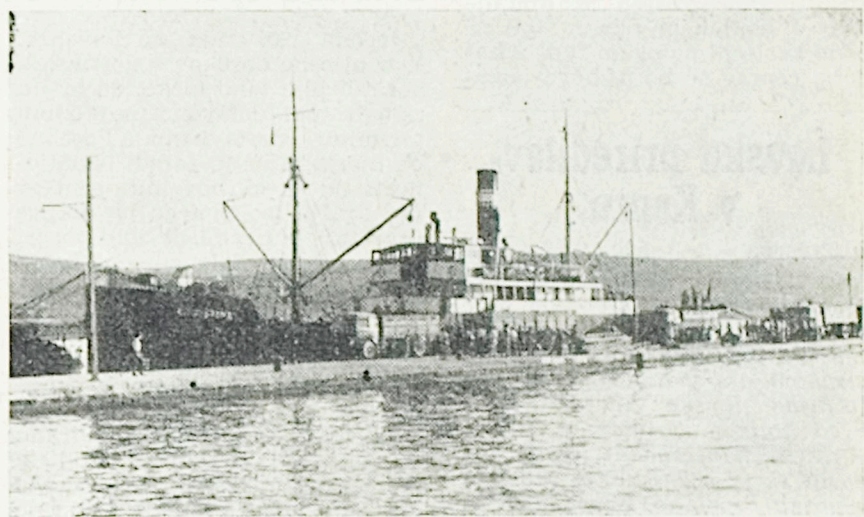
Po končanem tekmovanju so zmagovalne ekipe prejele pokale, druge pa diplome. Vsa prvoplasirana moštva se bodo udeležila tekmovanja, ki ga bo organiziral Okrajni sindikalni svet. M. B.

NOVI RESILNI ČOLNI

Za reševanje na morju je neka bremenska firma nedavno poslala na trg avtomatične gumijaste čolne, ki jih steklenica s plinom naplne v 30 sekundah. Novi čolni so popolnoma tovorovnesto prekrivalo, ki ga je mogoče zapreti za vodo nepropustno. Velikost je različna: od 4 do 20 oseb najde v čolnu prostor. Rdeča streha, ponor avtomatično razsvetljen, opozarja na brodomorce tudi v največji temi.

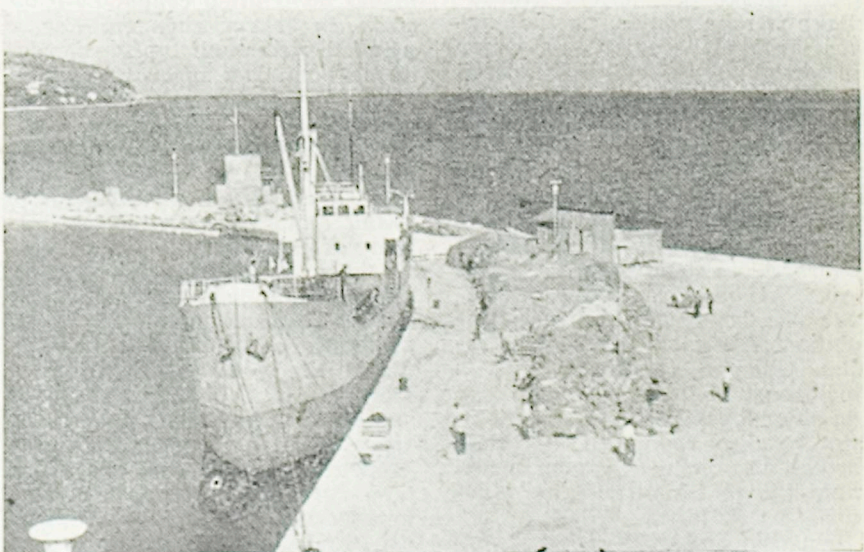
Naš Koper prav zadnje dni močno spreminja svoje lice. V prvi vrsti se ima za to zahvaliti stanovanjski izgradnji, predvsem novim stanovanjskim zgradbam, ki na Belvederu rastejo pod nebo. V pristanišču pa lepša njegovo podoba nova poslovna stavba Intereurope, ki jo je skupaj z rastočimi stanovanji videti na zgornji sliki. Ta je posneta z motorne jadrnice »Rašica«, ki jo bo te dni prevzelo od Splošne plovbe Piran novoustanovljeno podjetje za potniški in tovarni obalni promet »Obalna plovba Koper«.

Da dobiva Koper in tudi druga naša pristanišča vedno bolj tudi dejanski pomorski videz, veliko pripomorejo tudi tovarne ladje, ki se prav zadnje dni nekako vztrajno sukajo po naših pristaniščih. Tako je bila minuli teden v Izoli grška tovarna ladja »Kristina«, ki jo kaže naša druga slika.

V ponedeljek so pristaniški delavci v Kopru naložili v pristanišču italijansko 500-tonsko tovarno ladjo »Cucciollo« iz Rima z lesno embalažo slovenske produkcije. Ladja še ni odpejla ...

... ko je že vplula druga taka 500-tonska italijanska ladja »Marisalve«, katero so v torek naložili s krompirjem, ki predstavlja skoraj ves lanskeletni višek pridelka v koprskem okraju in še od drugod iz Slovenije ga vozijo najprej z vlakom do Kozine, od tam pa z avtobuski Intereurope v Koper. Pr. hodnji teden bo še ena ladja naložila v Piranu nadaljnjih 1.600 ton krompirja za izvoz, speditersko in transportno podjetje Intereuropa iz Kopra pa snuje in pripravlja še nove izvozne-uvodne posle preko naših pristanšč. Predvsem je zasluga tega podjetja za tako živahen promet po suhem in po morju ob naši obali. Blago pa nakladajo in ladje raztovarjajo pristaniški delavci novega podjetja »Pristanišča Koper« v odrejenem času in na splošno zadovoljstvo

kje so ladje

- P/l »BIHAC« je 8. maja odplula iz Antverpena za San Juan (Porto Rico).
- P/l »DUBROVNIK« je 19. maja priplula iz Dakarja v Gateshead (Anglija).
- M/l »GORENJSKA« je 14. maja priplula v Novi, kjer naklada tovor za Aleksandrijo.
- P/l »GORICA« je 20. maja priplula iz Reke v Plymouth (Anglija).
- P/l »LJUBLJANA« je 15. maja priplula v Zdanov, kjer naklada blago za Reko.
- M/l »MARTIN KRAN« je 20. maja priplula iz Reke v Ploče.
- P/l »NERETVA« je 21. maja odplula iz Gdanska s tovorom za Jadransko morje.
- P/l »POHORJE« je 13. maja priplula v New Orleans, kjer natovarja blago za Jugoslavijo.
- P/l »ROG« je 19. maja odplula iz Hulla.
- P/l »ZELENGORA« je 5. maja priplula na Reko, kjer naklada tovor za Kontinent.

Na proslavi desete obletnice ustanovitve speditersko-transportnega podjetja Intereuropa v Kopru v mali dvorani gledališke hiše v torek popoldne je govoril direktor podjetja Dorko Vovk, ki je za zaključek dejal: »Menim, da v imenu našega delovnega kolektiva s tega mesta lahko obljubim, da bomo tudi v prihodnje storili vse, da obdržimo tempo in kvaliteto dela in ga še izboljšamo, tako da bo tudi naše podjetje v sklopu celotnega jugoslovanskega gospodarstva doprineslo svoj delež k izgradnji socialistične domovine!«

ZADRUŽNA HRANILNICA IN POSOJILNICA V KOPRU

uspešno izpolnjuje svoje naloge

Na seji upravnega odbora Okrajne zadrugne hranilnice in posojilnice v Kopru so prejšnjo soboto razpravljali o gospodarskem stanju zadrugnih organizacij ob koncu lanskega leta, o kreditnih načrtih za letošnje drugo in tretje tromesečje, o nalogi hranilnice, o instruktorski službi in o stanju hranilnih vlog.

Ugotovili so, da je bilo lani v zadrugah gospodarsko stanje v glavnem ugodno z izjemo nekaterih zadrug na Krasu. Tudi odkup je potekal dobro, razen pri odkupu grozdja, vina, živine in krompirja ter je znašala njegova vrednost za okrog 240 milijonov več kot prejšnje leto. Dobiček vseh zadrug v koprskem okraju je znašal 102 milijona, čeprav so bile pasivne skoraj vse obrtne dejavnosti in pa mehanizacija. Žal so ugotovili tudi nekaj primanjkljajev, ki se vlečejo že iz prejšnjih let in jih je bilo nemogoče poravnati.

Na seji so zlasti poudarili, da so hranilnice danes sposobne kreditirati zadrugništvo in kmetijstvo v koprskem okraju ter da bodo kos tem nalogam tudi v bodoče, čeprav se bo njihova odgo-

vornost znatno povečala v zvezi s povečano obnovo, ki jo predvideva v kmetijstvu petletni načrt. Stanje hranilnih vlog je nadvse zadovoljivo in predvidevajo, da bodo do konca letošnjega leta narasle hranilne vloge pri zadrugah na 120 milijonov din, medtem ko so znašale ob koncu lanskega leta nekaj nad 64 milijonov. Sklenili so, da je potrebno uvesti čimprej obračunsko službo v tistih zadrugah, ki imajo sposoben finančni kader in ki delujejo na gospodarsko aktivnem področju. Razen tega bi bilo potrebno ustanoviti pri zadrugi v Kozini in Šmarjah samostojne hranilnice in posojilnice, drugod pa vzpostaviti hranilno-kreditne odseke. Prav tako bo še potrebno okrepiti mladinsko in šolsko hranilno službo ter določiti načrt porasta vlog pri vsaki posamezni zadrugi.

RU

Osrednja letošnja
proslava - Sutjeska

Minuli teden se je v Kopru sestel na prvo sejo odbor za proslavo Sutjeske pri OO ZB. Slavje okrog Sutjeske bo letošnje osrednje praznovanje Dneva borca in so vse prireditve po vsej Jugoslaviji posvečene prav praznovanju obletnice te velike bitke in zgodovinske preizkušnje jugoslovanskega narodnoosvobodilnega vojaškega upora.

Podrobneje se bomo na sam dogodek in okoliščine, ki so ga spremljale, tudi v našem listu še večkrat povrnili. Koordinacijski odbori za proslavo Sutjeske pri občinskih odborih ZB bodo te dni dobili okvirna navodila za pripravo tega praznovanja, v katero je treba vključiti vse področne prireditve, ne glede na to, katera organizacija jih prireja.

Da ne bo šla vsa plača za hrano

Menda ni kraja v Sloveniji, kjer bi cene obrokov v gostinskih obratih bile tako nizke, da bi jih zmogli tudi delavci z najnižjimi tarifnimi postavkami. Posebno ob morju, kjer je zaradi oddaljenosti od preskrbovalnih centrov vse dražje (poleg tega pa diktira cene tudi turizem), je zelo pogost pojav, da se delavci, ki nimajo lastne družine, hranijo zelo površno, ker s svojimi plačami ne zmorejo plačevati abonmaja v dragih restavracijah, če naj jim ostane še kaj za obleko in druge potrebe.

Občinski komite ZKS v Piranu je že nekaj časa registriral ta pojav in tudi iskal način, kako mu od pomoči. Pretekli teden je sklical direktorje in predsednike delavskih svetov vseh podjetij v občini na posvet, na katerem je sekretar Dušan Fabič obrazložil predlog, kako bi bilo mogoče nuditi delavcem cenejšo, a vendar zadostno prehrano.

Ustanoviti je treba delavsko-uslužbeno restavracijo, ki bo organizirana tako, da bo imela čim manj nematerialnih izdatkov. Zato bi vse stroške za plačevanje personala in režijske stroške nosila podjetja in sicer vsako sorazmerno toliko, kolikor njegovih delavcev bi bilo aboniranih v tej menzi. Podjetja bi krila te stroške iz viška plačnega fonda. Delavci, ki bi bili abonirani v tej restavraciji, bi praktično plačevali samo toliko, kolikor bi znašali izdatki menze za živila. Ker so na menzi zainteresirani tudi razna podjetja, ki trgujejo z živili, in so obljubila, da bodo dajala menzi živila po nabavnih

cenah, je izračun pokazal, da bi kompletni abonma v taki delavsko-uslužbeni restavraciji znašal mesečno okrog 4500 din. Za 5 tisoč din tri izdatne obroke dnevno je vsekakor primerna cena. Med piranskimi delavci je zato veliko zanimanje za to menzo in vsi priporočajo svojim delavskim svetom, naj podprejo akcijo, katero je sprožil občinski komite.

Če bo šlo vse po sreči, bo taka menza čez kak mesec tudi res že poslovala. Urediti in opremiti je še treba primeren prostor in zbrati potrebni personal. Predstavniki delavskih svetov so na seji soglasno poudarili, da je treba od vsega začetka uvesti nad vsem poslovanjem menze strogo kontrolo tako glede kalorične vrednosti in čistote živil, kot nad finančnim poslovanjem.

Jule

Priznanje zaslužnemu planincu

V nedeljo je bil v Ravnah na Koroškem občni zbor Planinske zveze Slovenije.

Na občnem zboru so osmim zaslužnim planincem razdelili najvišja planinska odlikovanja. Z zlato značko je bil odlikovan tudi dosedanjí predsednik Planinskega društva Koper dr. Viktor Vovk, eden tistih redkih planincev in ljubiteljev gora, ki že več desetletij širi planinstvo z živo in pisano besedo in nič manj z zgledom. Koprski planinci smo veseli tega priznanja tako zaslužnemu pionirju planinstva na Primorskem.

Dr. Vovk je 10 let zelo uspešno vodil koprsko planinsko društvo. Naj povemo, da je bila v času, ko je bil

POSTALO JE ŽE NEZNOSNO,
KAJ ŠELE BO

Ko je v Kopru zraslo lepo stanovanjsko naselje v Semedeli, je bilo posebno kanalizacijo zlahka urediti: speljali so vso nesnago iz novih in starih hiš v kanal, ki se pod novim naseljem razteza od morja pri sedežu podjetja Slavnika-Adria proti Tomosu. Ta kanal je nekakšen mrtev rokav morja, ki naj bi tako odplakovalo iz naselja akumulirano nesnago. Teoretično je ta zamisel prav dobra in tudi v praksi izvedljiva, saj je kanal del morja in prav lepo diha z njim: ob oseki je prazen, ob plimi pa se napolni.

Praktično pa je zadeva nekoliko drugačna: kanal ni bil namreč že leta in leta čiščen, zato je visoko zasut z muljem in drugimi naplavinami. Kadar se torej morje ob oseki umakne, ostane kanal prazen, na suhem. Na suhem, da — prazen pa ne. Tedaj se namreč vsa zbrana nesnaga ne umakne skupaj z morjem mimo Slavnika, marveč se seseda na suhem v kanalu. To traja vsak dan nekaj ur. Pozimi je še nekako šlo, prva vročina pa je prinesla že tudi prvo naznanilo še česa več kot navadne neveščnosti zaradi neznanskega smrada, ki se dviga proti naselju, ko sonce pari zbrano nesnago. Menim, da bi k temu morali nekaj ukreniti hišni sveti ali področni hišni svet v Semedeli, svoje bi morala prav gotovo reči tudi sanitarna inšpekcija in ne navsezadnje tudi prizadeti državljani. Ne glede na to, da takšno stanje ni in ne more biti v čast nobenemu kraju pri nas, kaj šele našemu mestu in področju, ki ga štejemo za turistično, ima lahko hude in nedogledne posledice za zdravje vse okolice.

Zato bi bilo treba — in to naj jaz v imenu vseh prizadetih, v interesu našega dobrega imena in slovesa ter v interesu zdravja in dobrega počutja stanovalcev semedelskega naselja poprosim pri-

dr. Vovk predsednik društva, na vrhu Slavnika zgrajena planinska koča. Koprski planinci so markirali več poti, ki peljejo z raznih strani na Slavnika, med temi tudi podaljšek slovenske planinske transverzale, ki pelje čez vrh Slavnika na Socerb in od tam v Ankarano. Planinska koča na Slavniku ima vsako nedeljo več obiskovalcev tako iz Kopra, Trsta in dela Hrvaške Istre. Ko bo dograjena še avtomobilska cesta iz Hrpej — kar upajo, da bo že do jeseni — bo odprta pot še vsem tistim, ki ne morejo ali pa ne ljubijo pešačenja.

Zaslužnemu planincu, tovarišu dr. Vovku, iskrene čestitke!

P. A.

stojne ljudi — ta nesrečni kanal, ki ima po zapori in osušitvi Škocjanskega zaliva še veliko bodočnost, čimprej in vsekakor še pred nastopom prave vročine in turistične sezone zbagerirati in poglobiti toliko, da bo voda v njem krožila tudi v času najnižje oseke.

Rastko Bradaščja

»KULTURNI« POSTOJNČANI

Postojnčani se radi trkamo na prsi in se hvalimo, da smo turistični kraj prvega reda v jugoslovanskem merilu. To je tudi res. Vendar pa je to bolj zasluga kraja kot takega in naše Postojnske jame, ne pa tudi nas samih, prebivalcev Postojne. Manjka nam še veliko turistične vzgoje in dela, da bomo sproti znali ukrepati in odstranjevati vse pomanjkljivosti, ki našemu mestu in nam prav gotovo niso v čast.

V mislih imam konkreten dogodek: neki bolj ali manj znani postojnski »junaki« so te dni vandalsko stresali svojo moč po gredecah in cvetličnih nasadih v mestu in so popolnoma upustošili lepo urejeni vrt pred hišo Likarjeve družine na Jamski cesti. Lepi tulipani so bili pomorjeni in uničeni ter raztreseni po vsej cesti. Čemu in zakaj?

Zavod za komunalno dejavnost v Postojni, se pravi, občinski ljudski odbor, družbene organizacije in posamezni meščani, si v okviru tekmovanja za olepšavo mesta, ki ga je razpisalo domače olepševalno-turistično društvo, prizadevajo kar najlepše urediti in ocvetličiti najbližjo okolico, in s tem povečati zunanji videz in privlačnost po vojni tako pustega mesta. V ta namen so tako posamezniki kot celotna družba investirali že toliko sredstev, česar jim tudi ni žal, saj se že kažejo ugodni rezultati. Zato so vsi ti prizadevniki Postojnčani močno in seveda popolnoma upravičeno hudi na paglavske objestneže, ki ne spoštujejo tuje dela in pljuvajo konec koncev v lastno sklado. Če so že znani, potem jih je treba primerno poučiti in jim naložiti kazni, povzročeno škodo pa naj povrnejo.

Iz vsega pa sledi še nauk, da je treba tudi v šoli in na vsakem mestu še poglobiti in okrepiti tako imenovano turistično vzgojo, ki je v bistvu že sama po sebi vprašanje srčne kulture posameznika človeka; vsak naj s tem po svojih močeh doprinese k razvoju turizma in k še močnejšemu uveljavljanju Postojne kot enega izmed najlepših jugoslovanskih turističnih biserov.

Št/rb

ČE BI VEDELI...

Kdo ne posluša rad pripovedovanja človeka, ki se je dalj časa mudil v nam neznanih deželah? In če je to pripovedovanje povezano s prikazovanjem skioptičnih barvnih slik, je to še prav poseben užitek. Za čas pozabiš, da sediš v mali dvorani koprškega gledališča in se ves predaš besedi predavatelja in čudovitim slikam. »Hodiš« po daljni deželi, gledaš in občuduješ njene naravne lepote, ljudi, njih bogastvo pa tudi bedo, njihove šege in navade ter se naslajaš ob prijetnem pripovedovanju svetovnega potnika.

Tako je bilo v petek zvečer v Kopru, ko je specialist za tuberkulozne bolezni mednarodnega slovesa, zdravnik dr. Robert Neubauer, pripovedoval o svojih doživetjih in vtisih z gosto naseljene otoka Ceylona, ki leži sredi Indijskega oceana, in kjer se je dvakrat mudil kot član posebne komisije, ki je proučevala tuberkulozna obolenja tamkajšnjih prebivalcev. Žal le, da je bilo za to zanimivo predavanje premalo propagande in je šlo mimo marsikaterega obiskovalca poljudnih predavanj te vrste, ker je bil o njem obveščen le skromen krog Koprčanov. Predavatelj je tako živo prikazal življenje v Indonezi, da je res škoda, če se podobnih predavanj lahko udeležijo le tisti, ki zanje nekako slučajno zvedo.

M. G.

področja, ki so pripeljali v oceno svoje lovske pse, največ kratkodlake istrske goniče, pa tudi nekaj brak-jazbečarjev, terijerjev in drugih, so številni ljubitelji pripeljali tudi športne pse, zlasti ovčarje in volčjake, da jih sodniki ocenijo.

Na področju koprške lovske zveze je največje število lovskih psov — blizu pet sto. Nedeljsko ocenjevanje je bilo zadnje na tem področju in bodo morali poslej lovci, ki bodo še hoteli ocenjevati vse, le-te voditi na take preglede v Ljubljano na svoje stroške. Obenem je bila to zadnja prilobnost za lovce na Koprskem, da svoje lovske pse registrirajo in jim uredijo rodovnik, ker bodo morali že v prihodnji lovni sezoni nepreklicno izločiti vse nerodovniške pse iz lova.

Na sliki je lovski veteran, gozdar Edvard Colja iz Portoroča, član Lovske družine Strunjan, s svojima ljubljencema, brak-jazbečarjem Bojko in Bobijem. Jazbečarja je nabavila lovska družina in ju dala v vzgojo in oskrbo izkušnemu Colji, ki jima zdaj vtepa v glavici lovske učenosti.

Barba Vane pravi...

Če se ne motim, se že dalj časa nisimo pomenili o cenah. Zato bo prav če tokrat začnemo kar z njimi. Pričakovali boste morda, da se bom spet zgražal in kritiziral, pa ne bo nič. Videl sem namreč, da so naši trgovci precejšnji debelokožci in da besede pri njih kaj malo zaležejo. Zato sem ubral druge strune. To se pravi, da sem se prilagodil tržnim razmeram.

Vidite, pred časom bi se na primer hudo jezil na takšne reči kot se dogajajo z graham, ki ga prodajajo v Kopru po 80 (osemdeset) dinarjev za kilogram, v Izoli pa po 40 (štirideset). Danes se temu smejem, Juca pa hodi po grah v Izoli in ga prodaja v Kopru pri čemer se vsak dan lepo sprehodi in še zasluži zraven. To nas uči, da lahko tudi na račun visokih cen zvišamo svoj standard, na drugi strani pa tudi, da ima vsaka slaba stvar tudi svojo dobro stran, znati jo je le treba poiskati.

Naša mladina je te dni zaključila šolo. In na mladini je naša prihodnost. Zato sem bil še sam kot prerojen, ko sem videl vese-

le obraze naših koprskih srednješolcev, ki so paradirali po mestnih ulicah, kot se ob takšnih priložnostih spodobi. Prav mlače pa me je vendar bilo sram zanje, ker se v osmih letih šolanja niso naučili niti toliko primernih pesmi, kolikor jih je treba znati, če se že hočeš pokazati med ljudmi pevsko razporežen. Stari italijanski šlagerji po mojem skromnem mnenju niso ravno preveč primerni za podobna slavja.

Povem vam to z milimi besedami in dobrohotno. Naposled nisem takšen kot piviški živinozdravnik, da bi za prazen nič razbijal po mizi in drobil v prah pepelnike, ki niso prav nič krivi, če se natakariče ne dajo ustraševati z drugačnimi sredstvi.

Tako čistih in snažnih ljudi kot so. Studenčani, jih ni pod soncem. Tri ali celo že štiri leta je namreč od tega, ko jim je Rdeči križ podaril lepo novo opremo za kopalnico, a je še zmeraj lepo zapakirana v zabojih, kot je bila takrat, ko je slavnostno priromala v to našo napredno vas. V kratkem razgovoru z vaščani sem zvedel, da za zdaj

še ne čutijo potrebe, da bi seodobota oprali.

V Piranu sem malo posedel v kavarni na Tartinijevem trgu. Iz globokega premišljevanja me je zmotila skupina turistov, ki so o nečem vneto razpravljali pri sosadni mizi. Ker se za turizem zelo zanimam, sem povprašal, od kod so ti gostje. Razočaran sem ugotovil, da sploh niso nikaki turisti, ampak domači ljudje, med katerimi celo nekaj direktorjev. Zraven so mi povedali, da je nemščina že dalj časa njihov uradni jezik, ko se zberejo v kavarni, da bi poklepotali. Pravijo, da jih ostali ljudje mnogo bolj spoštujejo, odkar jih ne razumejo. Jaz jim nisem nič rekel.

Preden sem se vrnil v svoj glavni štab, sem zvil še k prodajalki voznih listkov na koprski avtobusni postaji. Dal sem ji nekaj domačih nalog iz računstva, tako da bo drugič vedela, da 25% od 500 ni 175, ampak za spoznanje manj, čeprav je to napisala in tudi kasirala. Obljubila mi je, da bo naloge pridno rešila in poskrbela, da se v prihodnje ne bodo več dogajali podobni primeri.

Prav lepo vas pozdravlja
vaš Vane

TELESNA VZGOJA ★ ŠPORT★ ŠAH ★ TELESNA VZGOJ

Koper - primorski prvak

Zadnje kolo primorskega nogometnega prvenstva je postavilo na glavo vse napovedi, zlasti tiste, ki so govorile v prid Postojne. Le-ta je namreč v Mirnu pustila obe točki, medtem ko je Koper v Ajdovščini prepričljivo zmagal. Tako je Koper z razliko treh točk osvojil prvo mesto. Naša napoved, da bo verjetno zmagovalce srečanja Koper—Postojna tudi prvak Primorske, se je torej povsem uresničila.

Rezultati zadnjega kola: Adria—Postojna 2:1, Primorje—Koper 0:3, Tabor—Anhovo 1:2 in Sidro—Branik 0:5.

O samih tekmah velja zapisati nekaj besed. Največje zanimanje je bilo za tekmo v Ajdovščini, saj se je zbralo blizu 2.000 gledalcev, med njimi mnogo Postojnčanov. Čeprav je nastopil na tujem igrišču, je Koper odlično zaigral in bi lahko ob nekoliko večji iznajdljivosti igralcev zmagal še z višjim rezultatom. Po tekmi je Primorje vložilo protest, češ da je Koper nepravilno registriral nekega igralca. Toda tudi v primeru, če tekmo verificirajo z rezultatom 3:0 p. f. v korist Primorja, je Postojna »prekratka«, da bi zamenjala Koper na prvem mestu.

Presenetljiv rezultat iz Mirna nam postane bolj jasan, če pomislimo, da je Postojna nastopila brez štirih najboljših igralcev. Toda kljub temu je treba mladim in neizkušenim igralcem Adrie čestitati. Močno sta razočarala svoje pristaje Tabor in Sidro. Res nerazumljivo je, da moštvo tako naglo popusti, kakor je to primer s Taborom. Sežančani so bili po petem kolu prvenstva na prvem mestu in med glavnimi favoriti za naslov prvaka, v poletnem delu pa so osvojili le eno točko. Vodstvo kluba in igralci bodo morali vso stvar le malo bolj resno vzeti v roke! Tudi Sidro je v zadnjih tekmah močno razočaralo. Po igri s Koprom, kjer je za las manjkalo, da niso

osvojili točke, so zdaj spet pustili in zavili na staro, jesensko pot. Do konca prvenstva je ostala le še odločena tekma Primorje—Sidro, ki pa bo na sporedu v nedeljo v Piranu.

Lestvica:						
Koper	14	11	1	2	44:15	23
Postojna	14	10	0	4	60:14	20
Branik	14	8	1	5	33:36	17
Anhovo	14	6	2	6	28:32	14
Primorje	13	6	1	6	29:23	13
Tabor	14	4	2	8	27:43	10
Adria	14	4	1	9	28:48	9
Sidro	13	2	0	11	22:59	4

Živahno športno življenje v Ilirski Bistrici

V Ilirski Bistrici in v Trnovem so že bila v nedeljo, 11. maja, prva tekmovanja v okviru letošnjih proslav Dneva mladosti. Tako se je pomerila v nogometu enajstorica novoustanovljenega aktiva TVD Partizan-Trnovo z moštvo SD Proleter iz Ilirske Bistrice in izgubila tekmo s 5:1. Tekma je bilo zelo dinamična in je zadovoljila tako gledalce, kot igralce. Kombinirano moštvo Vojne pošte iz Ilirske Bistrice pa je v malem rokometu premagalo ekipo TVD Partizan iz Ilirske Bistrice z 20:17.

Novoustanovljeni aktiv TVD Partizan v Jelšanah je v odbojki premagal moštvo SD Proleter iz Ilirske Bistrice s 3:2. V okviru tekem za prvenstvo okraja sta se v košarki pomerili ekipe TVD Partizan Ilirska Bistrica in TVD Partizan Sežana. Zmagali so Bistričani z rezultatom 55:33 (polčas 17:11).

Lepo vreme je privabilo mnogo

Kratke iz Postojne

Košarka
Presentljiv uspeh Partizana iz Postojne

Za nami so štiri kola prvenstvenih borb v II. republiški košarkarski ligi. Prijetno nas preseneča nezadržani prodor mladih košarkarjev iz Postojne, ki si iz tekme v tekmo bolj utrjujejo položaj na vrhu prvenstvene lestvice. Prepričljivo so zmagali v vseh štirih dvobojih, pri tem pa po dragoceni zmagi nad Proletarcem iz Zagorja odvzeli še Skofji Loki vsako upanje, da bi prihodnje leto tekmovala v I. republiški ligi.

Na peščenem igrišču sredi Skofje Loke smo gledali dramatični dvoboj, v katerem je padla odločitev o spomladanskem prvaku. Ločanom kljub izredno poživljeno igri in občutni podpori številnih gledalcev ni uspelo zadržati razigranih gostov. Koše so dosegli za Postojno: Tavčar 27, Vižin 9, Babuder 8 itd.

Postojna : Domžale 128 : 42 (49 : 21)

Komaj dva dni po izredno naporni tekmi v Skofji Loki je Postojna na svojem igrišču pred 300 gledalci katastrofalno porazila Domžale. Levji delež te najvišji zmagi odkar igrajo košarko v Postojni, je dal odlični Tavčar s 75 (!!) koši. Morda je naključje, toda Egon Vižin je v tem dvoboju slavil 75. nastop za TVD Partizana v Postojni. Pristrane čestitke!

Lestvica II. lige je po četrtem kolu naslednja:

1. Postojna	4	4	0	0	359	: 197	8
2. Skofja Loka	3	1	0	2	156	: 144	2
3. Proletarec	2	1	0	1	114	: 105	2
4. Vrhnika	3	1	0	2	132	: 154	2
5. Domžale	3	1	0	2	138	: 237	2
6. Polet	1	0	0	1	35	: 99	0

Na lestvici strelcev vodi po 4. kolu Peter Tavčar (Postojna) s 191 koši.

OKRAJNO PRVENSTVO

V vzhodni B skupini okrajne košarkarske lige je v spomladanskem delu zmagalo B moštvo Postojne. Ilirska Bistrica je z izdatno zmago nad Sežano zasedla drugo, Sežana pa tretje mesto.

Postojna B : Sežana 58 : 30 (31 : 16)

V I. kolu jesenskega prvenstva, ki ga že igrajo, je v B skupini Postojna B premagala Sežano. Najboljše so igrali Sajna (S) 10, Jurca (P) 18 in Lipovž (P) 14 košev.

V zahodni A skupini so pričeli s tekmovanjem šele prejšnji teden. Prvi dve tekmi sta pokazali, da bo v tej skupini po vsej verjetnosti zmagal koprski Partizan. Tekmi sta se končali z naslednjima izidoma:

Koper : Izola 82 : 32 (37 : 13)
Koper : Piran 65 : 46 (23 : 20)

SAH

V okviru športnih tekmovanj med delovnimi kolektivi v Postojni je v šahu zmagalo kombinirano moštvo trgovin, Dvoboj s Komunalno banko, ki je druga, se je končal 3 : 2.

S festivala telesne kulture

V okviru festivala telesne vzgoje je bilo v preteklem tednu več prireditve. Na srednješolskem in Partizanovem prvenstvu v lahki atletiki je bila udeležba zadovoljiva in tudi rezultati so bili povprečno dobri. V teku na 100 in 1000 metrov je zmagal Dornik, v skoku v višino in daljino Bandelj, v metu krogla pa Jurišević. Med ženskami se je najbolj odlikovala Urbančičeva. Največ točk so nabrali Partizan Koper in koprski Ekonomski srednja šola.

V srednješolskem prvenstvu v vajah na orodju je zmagal Baša, med ženskami pa Francetova (oba Koper). V skupni oceni je bila najboljša Slovenska gimnazija Koper. V zvezi s tem tekmovanjem je treba omeniti koprsko učiteljske, ki se zelo slabo udeležuje festivalnih prireditev, čeprav bi morali biti kot bodoči vzgojitelji mladine na prvem mestu.

Ljubiteljev športa na te tekme, kar dokazuje veliko zanimanje za razvoj fizikulture in športa na področju ilirsko-bistriške občine. Gledalci so objektivno ocenjevali tekmovalce in posamezne igralce s ploskanjem nagradili za lepo izvedene akcije.

D. G.

ŠELE V ZADNJEM KOLU ODLOČITEV

V predzadnjem kolu ljubljansko-primorske nogometne lige sta primorska zastopnika Izola in N. Gorica zamenjala mesti. Izola je namreč izgubila v Ljubljani s Slovanom (0:4), medtem ko je Nova Gorica z istim rezultatom odpravila doma Tržič. Tik pred zadnjim kolom je na lestvici precejšnja gneča, saj se za vstop v enotno slovensko ligo poteguje kar 6 moštev. Izgledi Izole in Gorice so vsekakor precejšnji, saj igra Izola doma z Jesenicami, Nova Gorica pa v Ljubljani z Ilirijo. Če bosta primorska zastopnika osvojila vse štiri točke, je Novi Gorici vstop zagotovljen, medtem ko se bo Izola uvrstila brez kvalifikacij le v primeru, če izgubi Grafičar na svojem igrišču s Triglavom. Vsekakor pričakujemo, da bo občinstvo v nedeljo močno podprlo Izolo v njeni letošnji najpomembnejši tekmi.

Lestvica:

Krim	17	13	3	1	51:17	29
Triglav	17	13	2	2	63:17	28
Slovan	17	8	3	6	36:33	19
Grafičar	17	7	4	6	34:29	18
N. Gorica	17	7	3	7	41:31	17
Izola	17	7	3	7	30:38	17
Jesenice	16	7	2	7	36:29	16
Tržič	17	4	5	8	22:46	13
Rudar	17	2	3	12	22:67	7
Ilirija	16	2	0	14	19:48	4

RAZPIS

za sprejem dijakov
za šolsko leto 1958/59
in sicer: 20 dijakov v navtični odsek
20 dijakov v strojni odsek
15 dijakov v ladjedelski odsek

Pogoji za sprejem v šolo so naslednji:

1. da je kandidat z uspehom dovršil nižjo gimnazijo ali osemletko;
2. da bo z uspehom opravil sprejemni izpit iz slovenščine in matematike. Sprejemnega izpita ni treba opravljati onim dijakom, ki so že opravili sprejemni izpit za višjo šolo, gimnazijo;
3. da je telesno in duševno zdrav in sposoben za pomorsko službo, kar bo ugotovil šolski zdravnik z zdravniškim pregledom pred sprejemnim izpitom. Zdravniški pregled kandidatov za ladjedelski odsek ni obvezen;
4. da kandidat ni starejši od 17 let.

Zdravniški pregled in sprejemni izpit bodo 12., 13. in 14. junija 1958 ob 8. uri v Pomorski srednji šoli v Piranu. Prošnje za sprejem morajo biti kolkovane s 30 din državne takse in z 20 din občinske takse (takse občine Piran). Prošnje je treba poslati ravnateljstvu Pomorske srednje šole v Piranu najkasneje do 10. junija 1958.

K sprejemnemu izpitu morajo kandidati prinesiti zadnje šolsko spričevalo, rojstni list (izpisek iz matične knjige) in potrdilo staršev, da mu dovolijo, v kolikor ne bodo teh listin priložili že k prošnji.

Nekolkovanih prošelj ravnateljstvo PSS ne bo upoštevalo. Šola ima svoj internat, v katerem lahko stanujejo in se hranijo vsi dijaki proti mesečni vzdrževalnini ca. 5.700 din.

Absolventi se lahko zaposlijo na ladjah ali v podjetjih in ustanovah pomorske ali sorodne delavnosti, industriji in obrti. Mogoče je tudi nadaljnji študij na Višji pomorski šoli ali odgovarjajočih fakultetah.

Ravnateljstvo
Pomorske srednje šole Piran

Radio KOPER

NEDELJA, 25. maja:

8.00 Kmetijska oddaja: »Z oblika kmetijski šoli Lože na Vipavskem — En dan med člani kmetijske delovne zadruge Branica« — 8.30 Narodni odmevi — 10.30 Naša nedeljska reportaža: »Ob dnevu mladosti« — 14.15 Vesele viže — 15.00 Vesti — 15.10 Pogovor s poslušalci — 15.15 Glasba po željah — 16.15 Zaključek.

PONEDELJEK, 26. maja:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Zgodnja košnja travnikov« — 13.45 Štirje fantje — 14.00 Ponedeljkove popevke — 14.30 Športna oddaja.

TOREK, 27. maja:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Prva pomoč živini v planinah« — 13.45 Iz opernega sveta.

SREDA, 28. maja:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Ali je poljska divjad res tako škodljiva« — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Šola in življenje: »Ponirji pred razstavo« — Pošta.

ČETRTEK, 29. maja:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Kako lahko zadržimo vlogo v travni ruši« — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volivci: »Govori predsednik OLO Koper tov. Albin Duje«.

PETEK, 30. maja:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Organizacija obrambe proti toči v Brdih« — 13.45 Popoldanske melodije — 14.30 Gospodarska oddaja: »Kakšno bomo organizirali stanovanjske skupnosti«.

SOBOTA, 31. maja:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Odkup mleka na Tolminskem« — 14.30 Kulturni obzorik: »V Lokvah so pogoji za kulturno udejstvovanje«.

RAZPIS

Šola za bolničarje Piran razpisuje vpis v enoletno šolo. Pogoji za vpis so:

1. dovršena nižja srednja šola ali osemletka,
2. starost od 18 do 21 let,
3. telesno in duševno zdravje,
4. opravljen sprejemni izpit.

Kandidati naj vložijo s 30.— din kolkovano prošnjo za sprejem na upravo Šole za bolničarje Piran do 30. junija 1958. Prilože naj s 25.— din kolkovane priloge: spričevalo o dovršeni nižji srednji šoli ali osemletki, rojstni list, življenjepis, potrdilo o nezakazovanju, potrdilo in oceno službenega starešine, če so bili že v službi, potrdilo osebe ali zavoda, ki jih bo stipendiral v času šolanja.

Za sprejemni izpit iz slovenščine in matematike bodo kandidati pisмено obveščeni. Po sprejemnem izpitu bo zdravniški pregled.

Šola še nima internata, zato se bodo sprejemali kandidati, ki imajo možnost stanovanja v Piranu, Izoli in Kopru ali v bližnji okolici.

ČZP PRIMORSKI TISK V KOPRU, Cankarjeva 1

razpisuje
9 vajenskih mest
in sicer:

- 2 za ročne stavce
- 2 za tiskarske strojnike
- 1 za fotokemigrafa v klišarni
- 1 za jedkarja v klišarni
- 2 za knjigoveze
- 1 za trgovino s pisarniškimi potrebščinami.

Pogoji: dovršena nižja srednja šola in starost 14 do 18 let. Z lastnoročno napisanimi prošnjami in prepisom zadnjega šolskega spričevala naj se kandidati zglaste v Upravi ČZP Primorski tisk v Kopru od 8. do 9. ure zjutraj do 10. junija t. l.

Kino

KOPER: 23., 24. in 25. maja ameriški barvni film POT V HOLLYWOOD, 26. in 27. maja japonski film SEDDEM SAMURAJEV, 28. in 29. maja ameriški film LOV NA VOHUNE.

IZOLA: 24. in 25. maja češki barvni film DOBRI VOJAK SVEJK, 26. in 27. maja jugoslovanski film MREZA, 28. in 29. maja poljski film KARIERA NIKODEMA.

PORTOROŽ: 23. in 24. maja ameriški barvni film NA OVINKU REKE, 25. maja italijanski barvni film ODISEJ, 26. maja poljski film SKRIVNOST ZAPUSCENEGA OKNA, 27. maja mehiški barvni film MIDVA, 29. maja ameriški barvni film TRIJE NOVCICI V VODNJAKU.

PIRAN: 23. in 24. maja italijanski barvni film ODISEJ, 25. in 26. maja ameriški barvni film NA OVINKU REKE, 27. maja poljski film SKRIVNOST ZAPUSCENEGA OKNA, 28. in 29. maja mehiški barvni film MIDVA.

SECOVLJE: 24. maja ameriški barvni film MASCEVALEC IZ DALLASA, 25. maja jugoslovanski film MREZA, 29. maja sovjetski barvni film PROLOG.

SMARJE: 24. maja jugoslovanski film MREZA, 25. maja japonski film SEDDEM SAMURAJEV, 28. maja ameriški barvni film MASCEVALEC IZ DALLASA.

ŠKOFIJE: 24. maja japonski film SEDDEM SAMURAJEV, 25. maja ameriški barvni film DIMNI SIGNAL, 28. maja jugoslovanski film MREZA.

DEKANI: 24. maja ameriški barvni film DIMNI SIGNAL, 25. maja ameriški barvni film MASCEVALEC IZ DALLASA.

POSTOJNA: 24. in 25. maja ameriški barvni film TUJEC V SEDLU, 27. in 28. maja italijanski film V ZNAKU VENERE, 29. in 30. maja francoski film JULIETTA.

SEŽANA: 24. in 25. maja francoski film RDECE IN CRNO II, del 27. in 28. maja ameriški film MEC IN ROZA, 29. in 30. maja ameriški film NASILJE.

Mali oglasi

VESPE, AVTOMOBILE, KOLESA in ŠIVALNE STROJE, nove in rabljene, si oglejte brez obveznosti, različne nadomestne dele in razna darila z vsemi potrebnimi listinami, odpremlja najhitreje in daje vsa potrebna pojasnila trdka Beltram, Trst, Ulica Valdirivo 3, telef. 36-991.

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, ciklomotorji od 44.000.— dalje ter Vespe, nove in rabljene, Vam nudi trdka Marcon, Trst, ulica Pietà 3. Pošiljamo darilne pakete za Jugoslavijo.

FOTO ATELJE V PIVKI popolnoma opremljen prodam po ugodni ceni zaradi selitve. Pismene ali ustne ponudbe na Emil Rebec, Koper, Čevljarska 18.

ZAMENJAM dvosobno stanovanje v Kopru za enako v Izoli. Naslov v upravi lista.

KUPIM enostanovanjsko hišo v Izoli ali bližnji okolici, lahko tudi manjšo površino zemlje. Naslov v upravi lista.

MOTorni ČOLN za 4—6 oseb, dolžina 5 m, kabina cabriolet, lepo opremljen, z zunanjim motorjem, prodam. — Naslov v upravi lista.

MESEČNO POROČILO MESTNE HRANILNICE IZOLA-KOPER ZA APRIL 1958

Hranilne vloge so se povečale na 30.180.602.— din ali za 3.966.012.— din od 1. januarja 1958.

Bančni kredit je bil odplačan od 25.846.549.— din na dan 1. januarja 1958 na 20.500.000.— din na dan 30. aprila 1958 ali za 5.346.549.— din.

Potrošniška posojila so se zmanjšala na 45.187.544.— dinarjev ali za 3.886.562.— din od 1. januarja 1958.

Ostala posojila so se povečala na 5.689.176.— din ali za 3.548.201.— din od 1. januarja 1958.

Dotok hranilnih vlog je bil močnejši, kot je sicer v zgodnji pomladi. Povečal se je tudi promet in dotok sredstev na tekočih računih.

Po 32. členu Uredbe o kmetijskih združenjih (Uradni list FLRJ št. 41 z dne 3. X. 1956) in po členu združnih pravil Kmetijske zadruge z o. j. Pridvor (Sv. Anton) razpisuje upravni odbor zadruge mesto

UPRAVNIKA

Pogoji: popolna srednja ekonomska šola in 3 leta prakse na vodilnem mestu zadruge, popolna srednja kmetijska šola in najmanj 3 leta prakse na vodilnem mestu zadruge ali pa nepopolna srednja ekonomska ali kmetijska šola ter 7 let prakse na vodilnem mestu zadruge.

Plača po kolektivni pogodbi zadruge. Interesenti naj vložijo pismene ponudbe z življenjepisom na upravo zadruge v 14 dneh po objavi razpisa.

Nabratko

Prvo moštvo piranskih rokometarjev bi se moralo v nedeljo pomeriti z izolskim Partizanom. Ko so prispeli ob dogovorjeni uri na igrišče, ni bilo o nasprotniku ne duha ne sluha. Vsekakor je tako dejanje obsojano vredno in bi bilo prav, da uprava društva vso stvar temeljito razišče.

Partizanski društvi v Piranu in Postojni sta imeli v nedeljo društvena nastopa, pred kratkim pa je bil nastop v Divači. Vse prireditve so lepo uspeli in pokazale, da so se člani dobro pripravili za finalno tekmovanje 25. maja v Kopru.

V Izoli so končali turnir za letošnje šahovsko prvenstvo mesta. Prvo mesto si delita Mišura in Cijan, ki sta vse svoje nasprotnike premagala, le med seboj sta remizirala. Osvojila sta 12 točk in pol. Tretje mesto je zasedel Dolinšek (9 in pol), četrto in peto mesto si delita Oman in Sorgo (8 in pol), šesto in sedmo mesto pa Cah in Hojnik z osem točkami. Oman in Sorgo sta osvojila tretjo kategorijo.

K. C.

Sportna tekmovanja izolskih sindikalnih podružnic se bližajo koncu, saj je na sporedu le še 9 srečanj. V preteklih dneh so dosegli v odbojki naslednje rezultate: Argo—Mehanotehnika 3:0, Ribar—Argo 3:1, OBLO—Mehanotehnika 3:0. Prvo mesto v odbojki je zasedla ekipa OBLO. Ista ekipa je osvojila prvo mesto tudi v balinanju in vlačanju vrvi. V streljanju je prvi Gradbenik, v šahu bo verjetno zmagala Irls, prvaka v namiznem tenisu pa bo dal dvoboj Gradbenik—Mehanotehnika. V skupnem plasmanu vodi trenutno OBLO s 37 točkami, Gradbenik ima 36 (4) točk, Argo 29, Mehanotehnika pa 27 (3).

B. D.

V okviru sindikalnih tekmovanj v Kopru so odbojkarji tik pred zaključkom. V finalu je Radio Koper premagal Gasilce s 3:0, Gasilci pa Slavnik s 3:1. Dvoboj Radio Koper—Slavnik bo odločal o naslovu prvaka. Slavnik mora zmagati s 3:0, medtem ko ekipi Radia zadostujeta že dva dobljena seta.

Na okrajnem prvenstvu članov predvojaške vzgoje v streljanju z rračno puško so zmagali Sežančani pred Pivko in Koprom. Med posamezniki je imel najboljši uspeh Jenko (II. B.) pred Ukmarjem (Sežana) in Živcem (Koper).

Globo v svet ZANIMIVOSTI OD VSEPOVSOD

Most čez Panamski prekop

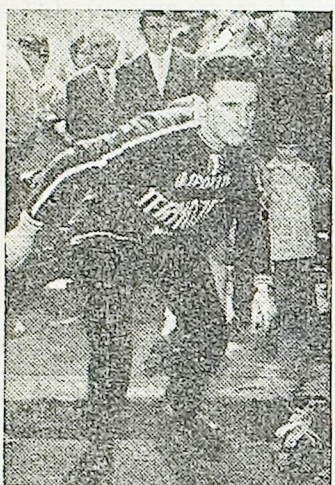
Letos bodo začeli graditi 835 metrov dolg most, ki bo povezoval obe obali Panamskega kanala. Most bodo zgradili pri mestu Balboa in se bo dvigal 61 metrov nad kanalom. Kot predvidevajo, bo trajala gradnja nad tri leta, celotni stroški pa bodo znašali nad dvajset milijonov dolarjev.

NAJDRAŽJI KAZNJENCI

Pred kratkim so sporočili, da nameravajo opustiti kaznilnico Spandau, tamkaj zaprte vojne zločince pa premestiti v druge kaznilnice. V Spandau so danes zaprti samo še trije vojni zločinci: Hess, Albert Speer in vodja hitlerjeve mladine Baldur von Schirach. Izdatki za vzdrževanje kaznilnice so ogromni, tako da stane oblast vsak kaznjene 90.000 din dnevno.

TA JE TIČ!

Nedavno je Mosi, največje zamorsko plemo Francoske Zahodne Afrike, kronalo svojega kralja. Brž ko je Kugni Kagar — tako je kralju ime — sedel trdno v vladarskemu sedlu, je izdal odredbo, da se osmiti- sočlavlja vojska njegove države zniža na štiri tisoč bojnikov, njegov harem dve sto žena pa se zviša na štiri sto.

Tekmovanje na kotalkah. Italijanski kotalkarji so te dni krenili iz Milana na pot okrog Italije. Prevozili bodo 2477 kilometrov. Na sliki vidimo italijanskega prvaka v tem športu Elia Pedretta, ki je prevozil pot iz Milana v Pariz v 54 urah. Po končanem »Giro d'Italia« pa se namerava odpraviti naravnost v Moskvo. Seveda na kotalkah

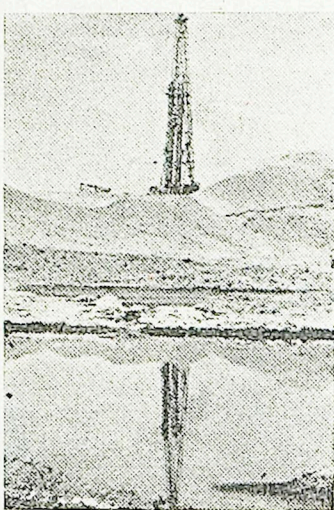
Parizanom je vojne v Alžiru dovolj. To so povedali svojim vladam že na več načinov, med drugimi tudi z velikimi demonstracijami v glavnem mestu. Ni dvoma, da so imperialistična politika, ki jo vodi Francija in pa njene pustolovščine, vzrok tudi za zadnje dogodke v tej deželi

NAMIG S KOLOM

Grdo razvado tistih gostov, ki so svoje cigare oziroma cigarete ugašali s stiskanjem na krožnikih, je znana londonska restavracija v Regent Streetu ožigosala s posebnimi lističi na mizah: »Če želite svojo cigaro ali cigareto stisniti na krožnik, vam bodo naši uslužbenci z veseljem servirali jed v pepelniku!«

KDAJ BO ZEMLJA OBMIROVALA?

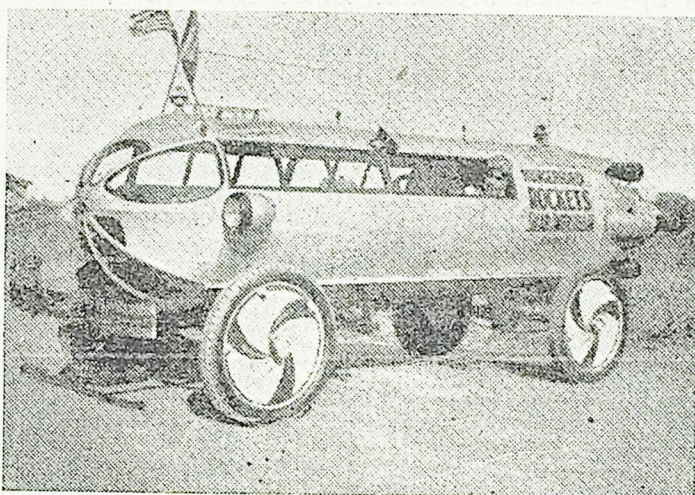
V zadnjih treh letih se je brzina obratov našega planeta zmanjšala, kar je podaljšalo dan za dvanajst desetisotink sekunde. Če se bo razvoj nadaljeval tako, so izračunali švedski znanstveniki, bo Zemlja čez pet milijard let v vse-mirju obmirovala.

Nafta v Sahari. Sredi te največje puščave na svetu so odkrili bogata ležišča nafte. Vrtalni stolpi rastejo v krajih, ki so oddaljeni več tisoč kilometrov od naseljenih mest. Prav ta dragocena tekočina je med drugim tudi vzrok za vedno večje zanimanje za ta del Afrike

ZASTAVA NAPAČNO VIHRA!

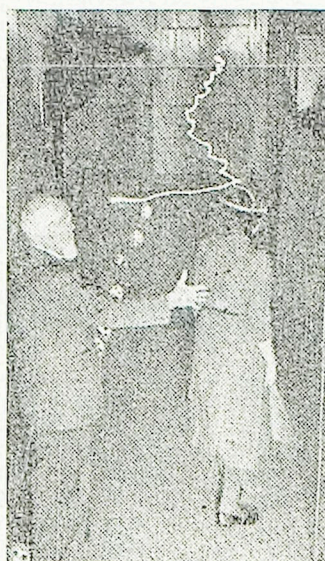
V Italiji so pravkar izdali prve srebrne kovance po 500 lir. Sprejeti so bili z živahnimi pripombami in šalami na račun finančnega ministra, češ da naj veter obrne v nasprotno smer. Na kovancu je namreč upodobljena ladja z razpetimi jadrni in z zastavo, ki pa plapolja proti vetru. Prvih tisoč srebrnikov, ki so doslej prišli v javnost, je bilo večinoma poklonjenih kot spomin članom parlamenta, ostale pa so kot posebnost pograbil numizmatiki za svoje zbirke.

Vozila na reaktivni pogon so se pravzaprav razvila šele po zadnji svetovni vojni. Vendar segajo poskuski nekaj desetletij nazaj. Že takrat je bilo eno izmed osnovnih vprašanj najti ustrezno gorivo in pa zlitino, ki bo prenesla visoke temperature. Na sliki vidimo reaktivni avto iz leta 1934

Povečana luka Hercegnovi

Hercegnovi kot najvažnejša luka Crnogorskega Primorja je ob rastočem prometu že mnogo let trpel zaradi preobremenjenosti. Razširiti je bilo

Slepi bodo spregledali. Iz Zahodne Nemčije poročajo o izumu naprave, ki bo slepim povrnila vid. Gre za elektronski aparat, ki prenaša zunanje slike naravnost v možgane, brez sodelovanja oči. Na sliki vidimo slepo dekle, opremljeno s takšno napravo. Svetla krivulja prikazuje njeno gibanje in izogibanje zaprekam

treba pristanišče in ga podaljšati. Zdaj so dela, ki so se pričela že leta 1952, v glavnem končana. Za 80 m daljši in od 6 na na 12 m razširjeni pristan bo mnogo pripomogel k zmo-gljivosti našega najpomembnejšega pristanišča na Južnem Jadranu.

PROSTORA NIČ KOLIKO!

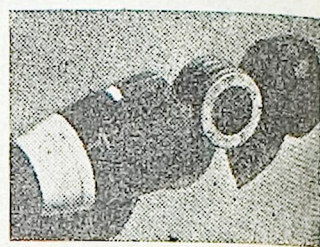
Ogromno razsežnost sodobnih bojnih velikank na morju si lahko predstavljamo ob ugotovitvi, da bi na 16.000 kv. m. velikem krovu moderne letalonosilke imeli druga poleg druge prostor največji potniški ladji na svetu, 83.573-tonska QUEEN ELISABETH in 81.235-tonska QUEEN MARY.

CIGANSKA KRALJICA UMRLA

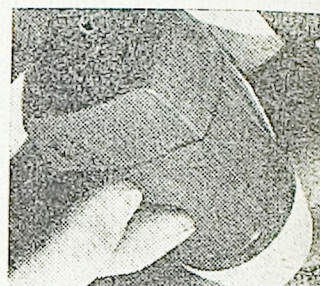
V Italiji je nedavno izdihnila ciganka Mimi, ki jo je 13.000 Ciganov priznavalo za svojo kraljico. Zivela je sicer prav tako kot ostali njeni rojaki, vendar pa so ob smrti našli med njenimi rečmi raznega nakita v vrednosti nad 20 milijonov lir.

KDOR ZNA PA ZNA!

Tridesetletni ponarejevalec listin Belipe Hermogenes je sora-zmerno kratko dobo pre-sedel v zaporih glavnega mesta Buenos Aires. Pomiloščen je nedavno zapustil jetnišnico. Ko je bil že za vsemi gorami, so ugotovili, da je pomiloštitveni dekret ponaredil.

Neka nemška tovarna je začela proizvajati električne aparate za britje z vgrajenim akumulatorjem. Ta je komaj tolikšen, kot srednje debel oreh, vendar enkratno polnjenje zadostuje, da se lahko 15-krat obrije-mo. Praktično je tudi to, da ga lahko napolnimo tako, da ga enostavno priključimo za določen čas na hišno električno napeljavno

DEŽELA TRNKOV

To je Anglija. Od poldora-slih fantalinov do domišljavih lordov, vse je ribarjenju vda-no z ljubeznijo in strastjo, ki sta drugim nepojmljivi. To je ljudski šport, je umetnost in zamotana znanost. Zanj velja-

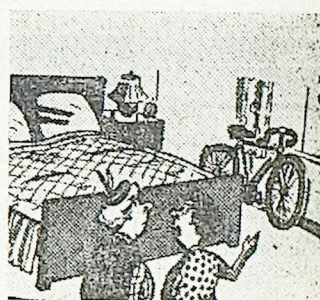
jo pravila, napisana in nenapi-sana, ki se jih vsak oboževa-lec tega športa drži dosledno in pošteno. To je res pravi športni ribolov, dvoboj človeka z ribo. Lovijo z najtanjšo vr-vico. Ponekod je dovoljen lov postvri in lososov le z umetno muho, ne pa z blestivko, s črvi ali majhnimi ribicami. Nad tri sto let je angleškim ribičem vodnica slovita knjiga Izaak Waltona »The Compleat Angler« (Popoln lovec s trnkom). Lovišča so deloma v zasebni posesti, deloma razpola-gajo z njimi zakupniki, klubi in hoteli.

UMIRAJO ZARADI SMEHA

Med domačini, ki živijo glo-boko v pragozdovih Nove Gvineje, razsaja čudna bolezen: bolnik se začne tresti in sme-jati. Smeje se toliko časa, do-klor popolnoma ne obneme-ri in od izčrpanosti umre. Zani-mivo je, da je tej bolezni pod-vrženo samo eno plemo, med-tem ko so ostala zanjo neob-čutljiva.

TRI TISOČLETJA STARI MIKROORGANIZEM

Znanstveniki ameriške od-prave na Južnem tečaju so na-šli globoko v ledu več mikro-organizmov. Skrbno so jih od-tajali in ta preprosta bitja so spet oživila. Po starosti leda sklepajo, da so bili mikroor-ganizmi okrog 3.000 let zamrz-njeni v ledu. Znanstvenikom so popolnoma neznani, ker po-dobnih ni nikjer na svetu.

— Moj mož niti v sanjah noče hoditi peš.

Humoreska FRANCE MAGAJNA: mojega rodu

Ta »humoreska«, veste, je bila moja pokojna teta Francka; to je tista, ki je pred petimi leti umrla nekje v Angliji.

V svojih dekliških časih (oh, kje so že tista leta!) je bila teta Francka taka nezasišana frifra, da bi je bilo celo za današnji moderni vek najmanj trikrat preveč. Pa ni bila ta njena posebna slabost oziroma vrлина na umeten način predelana, ne, bila je — podedovana. Francka je bila namreč najveseljši produkt svojega avtorja Janeza, ki je bil med drugimi tudi moj ded. Kadar je bil očka Janez veselo razpoložen, je trosil dobre »vice« okoli sebe, kakor da seje ajdo. Kazalo je, da je bila Francka eden njegovih posrečenih vicev. Seve, potem ko je to revše kvakalo v zaboji poleg špampeta ter oddajalo v vseh urah noči svojo dolgočasno muziko, je dedek Janez rad svetoval trudni Francini mami, naj ji zatlači blazino v gofijo ali naj jo vsaj vrže skozi okno v gnojnico za hišo, da bo enkrat mir. Veste, dedek Janez je bil zelo »dualen« človek. Po bradi in zalizih je bil podoben cesarju Francu Jožefu in včasih tudi take npravi. Pogostoma je pa bil čudovito podoben Levu Tolstojem in nič manj moder od njega. Kadar je trpel na tolstojizmu, je reševal filozofske probleme kot bi se igral, če ga je pa picil francjožefovski komar, tedaj se je poživljal na vse tegobe bližnjih ali oddaljenih ljudi. Samo kadar je bil v tem drugem stanju, je svetoval ženi, moji nepozabni babici, naj vrže Francko v gnojnico in da naj še sama skoči za njo, če se ji zdi.

Kajpak, babica Marjanca ni takih nasvetov nikoli upoštevala. Rekla mu je že, da je zverinska mrha in da ne bo nikoli videl nebeskega kraljestva. V pravični ogorčenosti jo je nato poučil, da bo ona sama, zaradi pomanjkljive pokornosti možu, nekdo sedela v vica, če morda ne celo v onih »podstropjih«, ki so še niže.

»Kjerkoli bom sedela,« je takrat rekla babica Marjanca, »bo moj sedež prava ledena plošča, če ga primerjamo z žerjavico, v kateri boš čepel ti, tnalno staro!«

In pri tem je ostalo.

Mlada Francka pa je navzlic kvakanju rasla kakor luna po mlaju in ko je srečno dočkala osemnajsto leto, je že bila tako navrtana kot star emendolski sr. Ni ga bilo človeka, ki bi ji »prišel na ure«. In znala je imeti fanti »po šestnajst!«

V tistem stoletju nekako je moj najmlajši stric Rajmant v kričavi uruzi, sebi enakih odlašal v Postojno k vojaškemu na-

boru. Bili so drugačni dnevi takrat! Dandanes pobere vojaška naborna komisija vsakega, ki je količak telesno sposoben. Takrat pa ni bilo tako, takrat so bili potrjeni le brezmadežni fantje in še ti ne vsi! Od petnajstih nabornikov je komisija potrdila le tri ali štiri.

Razume se, da so se ti odličniki pozneje postavljali kot purani. Pa so imeli do tega pravico. Nepotrjeni fantje, izvržki tistega dneva so jim morali plačevati za pijačo in jedajo, pa še klobuke so jim morali okrasiti z dolgimi pisanimi trakovi in s prekrasnim suhim cvetjem. (Po teh znamenjih jih je namreč gledajoči narod spoznal). Zavaljo je neznanske slave bi tisti dan bil vsak rad potrjen in dogodilo se je, da je ta ali oni nepotrjenec protestiral pri komisiji, češ, da ni prav, da ga je vrgla, kajti kaj bodo govorila zdaj dekleta o njem?

Med take častilakomneže je spadal tudi stric Rajmant. Z veliko previdnostjo je zamočlal, da na levo oko ne vidi. Zdravnik »arčet« ni tega opazil in je strica potrdil, češ, da je »ta glih«, kar je pomenilo, da je stric dosegel tisto, kar je »glih« hotel. Kajpak, le za »ta« dan. »Ta dan« je hotel biti stric blesteč kot pav in poglavitna strelna točka vseh znanih in neznanih dekliških oči. Kar je res, je pa res!

In tako se je godilo, da je ves naš vaški zbor fantov, potrjenih in nepotrjenih, potoval iz Postojne v čudovitem svitu časti in slave tistih treh ali štirih potrjenec. Kolika krasota! Kaj tisto, če bodo čez kak mesec dobili »od cesarja« bel listek, ki jih bo klical na triletno službovanje! Bomo že takrat jokali, danes pa, prmejduš, že ne! In vendar tudi ta dan ni bil brez bolesti; če drugi ne, dekleta izbranih so bridko zajokala. Triletno službovanje pomenja triletno odsotnost in — dekle, kdo bo tebe ljubil! In dekle je bel predpasnik pritisnilo na oči in solze, debele kakor čebula, so ji kapale na kolena.

Ko je od vina in slave razžarjeni stric Rajmant stopil čez prag rodne hiše, mu je kakor vihra planila teta Francka okoli vratu.

Kdo bi si bil to mislil! Še jaz, ki sem se takrat motal ljudem pod nogami, nisem kaj takega pričakoval. Stric Rajmant je bil meni stric in teta Francka je bila meni teta, medsebojno pa si onadva nista bila niti najmanj v sorodu. Le sami rešite to zagonetko!

In k tej zagonetki se upam povedati. Še drugo! Kadar koli sta se teta Francka in stric Rajmant srečala, pa čeprav le za minuto, sta drug drugemu nasula toliko pikrih besed, da bi jih zadostovalo povprečni krščanski družini za dva meseca. Brez jedkega ugriza sploh ni bilo srečanja med njima. Ko bi takrat živel pod našo streho božanski literat, bi že prvi teden napisal visoko pesem o dveh trpečih dušah, ki ju muči kronični antagonizem.

In vprav zaradi teh stvarnih in konkretnih dejstev je bilo zares čudno, da je teta Francka tega dne tako viharno padla okrašenemu in okajenemu stricu Rajmantu okoli vratu. Tudi on sam je bil zavoljo tega hudo presenečen in najbrž tudi močno prestrašen. Posebno ga je razburil njen pretresljivi vik in njen stok.

»Rrrrrrrajmaaaant, moj lepi, zlati, ljubi! Kaj bom jaz začela, ko boš ti k vojakom šel?« Stricu se je zdelo vprašanje važno in zato se je popraskal po glavi.

»I kaj,« je rekel po kratkem premisleku, »prasee boš futrala in hodila na njivo plet.«

»Oh, vem, vem! Pa moje srce, Rajmant — ali zanj nič ne veš? Kadar bom gledala prasee, bom le tebe imela pred očmi! Za mene boš ti vsak dan v pomijah in v svinjaku prvi! Moj Rajmant, huuuuu!«

»Čutara neumna, kaj pa to trobiš?« je dejal stric ogorčeno. »Ali se ti je bilo res treba vame zaljubiti, jeklo angleško! In če ti je zares hudo, tja na gmajno pojdi jokati in ne tu med kristjani. Teslo!«

Obrnil se je k vriskajočim tovarišem in rekel važno: »Fantje, ta naša šoja se je menda res vame zatelebala. Menda zato, ker se ji zdi, da me ne bo tri leta več gnjavila. Kaže, da nima v glavi soli.«

Teta Francka pa je takrat ploskala z rokami in se zvila v dve gubi. Kakor bi nekdo stresal srebrne tolarje na kamnito mizo, je zvenel njen razposajeni smeh. »Ha-ha-ha!« v neskonč-nost. »Rajmant, mili moj nagačeni sokol! Kjer si ti, tam ni nič! In kaj bom jaz sirota delala brez nič!«

In kakor vrtavka se je zasukala na petah in vriskajočega smeha izginila v kuhinjo.

Stric Rajmant je obstal kakor nasoljeni slanik in strašno je bil jezen na krohotojoče se fante v bližini. Vse je na mah umrlo v njem. In, veste, ni bil tnal stric Rajmant. Mnogo pametnih del je naredil v svojem življenju. Zares škoda, da je leta pozneje skočil v Clevelandu z visokega mostu in prekinil življenje spodaj na cesti ...

Prišlo je do tega, da se je teta Francka naveličala krmili pujske ter se je kar na hitro odločila za »gosposko z vljenja«. Se ne dvajsetletna, igraiva ko brnek, sveža in zdrava kakor roža planin, nikoli v zadregi, pa če bi jo postavil pred bataljon s'mih generalov, si je v Trstu poiskala službico tako rekoč v nekaj minutah. Bogata in odlična tržaška gospa jo je našla in obdržala. Francka je vstopila v hišo razkošja in se kar ni mogla naučiti lepoti, ki jo je na mah obšla. In ko ji je gospa vse razkazala, je vedela, da bo odlejal celotno drugo nadstropje v visoki palači, pa še klet v podzemlju, njeno edino delovno polje. Ne kakor tam doma, kjer je bilo njiv in njivice tolko, da je človek obupal, preden jih je vse obdelal! Srečna je bila Francka in veselila se je, da se bo odlejal ukvarjala le s »fino« gospo-din in da ne bo nič več dišala po gnoju.

Seveda, po večtedenskem okušanju »gosposkega« življenja, je v lastno začudenje odkrila, da ni vse tako rožnato, kot je od kraja mislila. Kakor je nekake dne vsa začudena priznala, je bila ta njena »gosposčina« le neprekinjeno garanje od ranega jutra do sredine naslednje noči. Kdo bi si bil mislil, da more biti na takem malem prostoričku, kot je tole osemsobno stano-vanje, toliko ali morda še več dela kot na grofiji pod Premom! (Dalje prihodnjih)